

DIVICA ORLEANSKA.

TRAGEDIJA

petih djanj s predigro.

Spisal

MIROSLAV ŠILER.

Prestavil iz nemškiga jezika

JOVAN KOESKI — VESEL.

V Ljubljani.

Natisnil Jožef Blaznik.

—
1848.

Na svitlo prišla v letu 1802.

Poslovenjena v letu 1842.

Človeštva blag izgled zasramovati,
Je vergla te v smeti posmeha slá.
Lepôti zmir smehún pravico krati,
Ne verje ne v svetnika, ne v Bogá;
Razrušiti zaklade sercu kani,
Preganja dim — in sveto véro rani.

Alj, kakor ti, priprostiga iz krila,
Selanka tud pobožna, kakor ti,
Mogočno da ti rôko pevska Vila,
Na svitli tron te v zvezde posadí,
Ovije te z blišečím' žarki tečno,
In, serca plod, živela boš na večno!

Černiti scer je vaje svet, kar sije,
Podreti v prah visóko mu je mar;
Pa se ne boj! Še sere veliko bije,
Ki vnete so za svit in čisto stvar.
Zijavni terg življenje v kvantah gubi,
Blagejši duh podobe višji ljubi.

O s o b e.

Karol sedmi, kralj francozki.
Kraljica Izabó, njegova mati.
Neža Sorelka, njegova prijateljica.
Filip dobri, vojvoda burgunski.
Graf Dünoa, bastard orleanski.
Lahir, } francozko-kraljevi oficirji.
Düšatel, }
Verhepiškop remski.
Šatiljon, burgunski vitez.
Raúl, lorenski vitez.
Talbot, britanski vojskovod.
Lionel, } britanski vodniki.
Fastolf, }
Montgomeri, vališki vitez.
Svetovavci orleanski.
Klicár britanski.
Tibo d'Ark, bogat kmet francozki.
Merjeta, } njegove hčere.
Luíza, }
Jovana, }
Etjén, } ovčarji, njih snubci.
Klod Mari, }
Remon, }
Bertran, drugi kmet francozki.
Prikazen černiga viteza.
Voglar.
Voglarica.
Voglarčič.

Vojšaki in ljudstvo. Kraljevi kronoslužabniki, epiškopi, mnihi, maršali, korarji, dvorani in druge negovoreče osebe.

Predigra.

Deželski kraj. Spredej na desni kapela s podobo matere božje,
na levi hrast visok.

Pervi nastop.

Tibo d' Ark. Tri hčere njegove. Trije mladi ovčarji, njih snubci.

Tibo d' Ark.

Sosedje dragi! dans Francozi smo,
Slobodni kmetje še, in stare zemlje
Očeta nekda lastne gospodarji;
Bog vé, kdo jutro nam zapoveduje.
Zakaj povsod bandera premagljive
Prostira Angličán; njegovi konji
Razphavajo francozko polje cvetno.
Pariz ga je dobitnika spoznal
In s krono staro Dagobertovo
Ovenčal roda tujiga mladiko.
Po lastnih mora bloditi deržavah
Bežljiv, obropan, naših kraljev sin;
Nasprot stoji v sovražnih trumah njemu
Nar bližnji stric in prvi pèr; njegova
Brezdušna mati clo jih napeljuje.
Vasi goré in mesta krog. Viharno
Požiga, podertije dim se bliža
Dolinam tim pokojno še živečim.
— Tedaj sosodje, dans ko še zamorem,
Sim hčere preskerbeti v bogu sklenil;
Potreba šibki ženski varha je
V nadlogah bojnih, in ljubezen zvesta
Pomaga vsako breme dvignuti.

(Pervimu ovčarju:)

Etjén! vi snubite Marjeto mojo;
Sosedno njive skup ležé, enacih
So serca želj — To vterdi dober zakon!

(drugimu:)

Vi tiho ste, o Klod Mari? Sramljivo
 Luiza moja v tla oči pobesi?
 Kaj bom razderal kar je zvezal Bog,
 Ker nimate se z blagam ponositi?
 Kdo ima blaga zdaj? Pohišstvo, skedenj,
 Sta vruga bližnjiga alj ognja rop —
 Le zveste persi moža verliga
 So bran krepák viharju tacih časov.

Luiza.

Moj oče!

Klod Mari.

Draga moja!

Luiza (Jovano objemši.)

Ljuba sestra!

Tibo d' Ark.

Njiv trideset oranja vsaki dan,
 S pristavo hišo, s čedo dvor — in kakor
 Je mene, tak vas blagodari Bog!

Merjeta (Jovano objemši.)

Očeta razveséli, daj! Nej sklene
 Današnji dan zakone srečne tri!

Tibo d' Ark.

Vse zdaj omislite! Želim de jutro
 Poroko z nami cela vas praznuje.

(Ramo v rami odideta obá para.)

Drugi nastop.*Tibo d' Ark. Jovana. Remon.**Tibo d' Ark.*

Jovana, tvoji sestri, glej! ste vdani,
 Ste srečni, moje starosti veselje;
 Nar mlajši ti — si skerb in žalost za me.

Remon.

Kaj moti vas? Zakaj jo kregate?

Tibo d' Ark.

Glej, verli ta mladenč, nar pridniši,
 Doline naše krog in krog nar jakši,
 Ti je namenil serce svoje zvesto,
 In snubi te, že teče tretja jesen,
 S ponižnim željami, s preserčnim trudam;
 Ledéna, ojstra ti se ga ogibaš,
 In tako tudi druge vse ovčarje,
 Mladenče vse ostrasiš in odženeš.
 Ti si v obilnosti cvetečih let,
 Zdaj pomlad tvoja je, zdaj upa čas,
 Razširjeno života tvôga cvetje;
 Alj de bi cvetlica ljubezni mile
 Iz njega vdarla ino v persih tvojih
 Rodila zlati sad, zastonj le čakam.
 Oj, po nikakim to mi ne dopade,
 Natore zmoto to pomeni težko!
 Mi ne dopade serce, ko ledéno
 In ojstro se zaprè ob letih čuta.

Remon.

Ne dalej, oče d' Ark! Po njenim bodi!
 Ljubezen moje pametne Jovane
 Je zlahтна, rahla cvetlica nebeška,
 Le sčasama zori enaki sad.
 Zdaj rada še prebiva na višavah,
 Iz slobodne dobrane preseliti
 Pod nizko, mračno streho se bojí,
 Kjer stiskata človeka skerb in tuga.
 Iz dola gledam s tihim jo zavzetjem
 Velikokrat, ko na visocih tratah
 Telesa zlahtniga v kardelu čede
 Stoji visokoravna, in poglede bistre
 Pobeša na sirotne kraje zemske;
 Tu viditi prikazen višji menim,
 In družih časov stvar jo v sercu cenim.

Tibo d' Ark.

To ravno je moj strah, to žalost moja!
 Veselih družb se sesternih ogiba,
 Samotne hribe iše, zapusti
 Pred petelinskim petjem postljo svojo,
 Ob uri groze, ko zaúpno človek
 Človeku se pridruži, splazi se
 V okrožje temno polnoči samotne,
 Kot siva sova, v zapušene kraje,

Se samši vstopi na razpotje križno,
 In nagovarja sapo pustih berdov.
 Zakaj si to izvoli vedno mesto,
 In goni čedo svojo ravno sèm?
 Zamišljeno jo vidim cele ure
 Sedeti pod druidskim dobam tam,
 Kateriga se srečni vsak ogiba.
 To je nevaren kraj; hudoben duh
 Stanuje ob drevesu tim od nekdej,
 Od krivoverstva starodavnih časov.
 Možaki stari te soseske grôzne
 Pripovedavajo o njemu zgodbe.
 Neznanih glasov čuden hrup in šum
 Se sliši sploh iz temnih vej njegovih;
 Jez sam enkrat večerne pozne ure
 Po potu mim gredé sim tukaj vidil
 Sedeti dolgo grozovitno ženo.
 Iz gub debelih beliga obleka
 Mi je nasprot moléla suho roko,
 Ko de bi klicala. Jez urnò mimo
 Hitel sim Bogu dušo izročivši.

Remon

(na sveto podobo v kapeli kazaje:)

Podobe svete blagodarna bliža,
 Nebeški mir okolj prebivajoč
 Sèm vodi vašo hčer, ne moč peklenska.

Tibo d' Ark.

Ne, ne! Kar kaže se mi v strašnih sanjah,
 V obrazih britkih, brez pomembe ni.
 Sedeti v Remi sim jo takrat vidil
 Na zlatnimu prestolu naših kraljev,
 Sedmerozvezden diadem blišeč
 Na njeni glavi, v rokah njenih čêslo,
 Iz kiga tri so bele lilje klile,
 In jez nje oče, sestri nje obedve,
 Starosti vsi in knezi, višji škofi,
 Ter kralj clo sam, smo se ji vklanjali.
 Od kod svitlost mi pride taka v hišo?
 Pomemba to je pada strašniga!
 Svarivne sanje take pripodobno
 Razkrijejo mi prazne želje njene.
 Sram njene nižnosti jo je, kër Bog
 Ji život je obdal z lepoto mnogo,
 Prižgal ji v jasni glavi bister um,

Čez tovaršice vidno jo povikšal,
Zató redí napúh pregrešno v sercu.
Napúh pa bil je angelam poguba,
In za-nj peklenski duh človeka zgrabi.

Remon.

Kdo od pobožne vaše hčere je
Ponižniši? Ne služi ona vedno
Z veseljem rada staršim sestram?
Nar imenitniši obdarovana
Pa tiho in pohlevno na-se vzame
Nar hujši opravila vboge dekcle,
In čudno pod rokama njenim množi
Se vam očitno čéd in njiv bogastvo;
Na vsimu, kar stori, prebiva vidno
Nerazumljiva, preobilna sreča.

Tibo d' Ark.

Nerazumljiva sreča, res je! Grôza
O ti obilnosti mi ude stresa.
Ne več o tim. Molčím. Molčati hočem.
Kaj bom černil predrago dete lastno?
Jez družiga ne morem ko svariti
In za-njo móliti. Svariti pa
Jo moram — Dreva tega se ogibaj!
Ne bodi sama, korenín ne kopaj
O polnoči, pijač ne mešaj, in
Ne risaj čerk na križnim potu v prah!
Hudobne duhe zbuditi je lahko,
Pod zagrinalam tanjkim čakajo,
In planejo na klic iz tmíne urno.
Ne bodi sama, — Gospodarja clo
Nebés se je v pušavi satan lotil.

Tretji nastop.

Bertran s čelado (jekleno vojaško kapo). Tibo d' Ark. Remon.
Jovana.

Remon.

Molčíte! Bertran gré — iz mesta pride.
Poglejte kaj prinese!

Bertran.

Vaj je grôza,
Se čudita orodju mojih rok
Neznanimu?

Tibo d' Ark.

In res se čudiva.

Od kod je to? Zakaj prinesete
To hudo znamenje v naše mirne kraje?

(Jovana v prejšnjih nastopih tiho in brez deležnosti na strani stavi se približa.)

Bertran.

Sam komaj vem povedati kak ta
Merčes mi v roke pride. Železnino
Kupaval sim na somnji Vokulerskim;
Velika gnječa bila je; beguni
Iz Orleansa ravno prišli bili
Z novicami o vojski malopridnim';
Ostrašeno je ljudstvo skup derhtelo,
In ko si prostor rijem po tesnobi
Rujava me ciganka naglo vstavi
S čelado to, in ojstro me pogleda
Rekoč: Tovarš! čelado išete,
Vem de jo išete: le urno, nate!
Pustim jo dober kup. Tu! primite!
— Ponudite vojšakam jo, ji rečem,
Jez kmet sim prost, ni treba ni čelade. —
Alj ona ne odjenja in pristavi:
De bi čelade treba mu ne bilo,
Ne more nihče reči. Krov jeklén
Je glavi več kot hiša zidana. —
Po vsih me tak preganja ulicah,
Jez se je branim, ona jo ponuja.
Potem kér lepa, svitla, vredna glave
Kneževske se mi zdi, jo primem zadnjič,
In ko jo tak dvomé po rokah sučem,
Pomembo zgodbe čudne preišlujem,
Mi zgine baba. Kakor trenil bi,
Naprej odrine jo valovje ljudstva,
Čelada pak ostane v rokah mojih.

Jovana

(željno in hitro čelado prime.)

Sèm dajte jo!

Bertran.

Orodje tako! Čimu?

To ni diviški glavi venci in kinč.

Jovana (mu jo vzame.)

Za mene dana, moja je čelada.

Tibo d' Ark.

Kaj nek ji v glavo pade?

Remon.

Dovolite!

Spodobi se ji res ta kinč vojaški,
 Ker možko serce bije v persih njenih.
 Se spomnite, kak risovolka je
 Premagala, zverino strašno, grôzo
 Pastirjev vsih, in naših čed žeruha.
 Divica oroslanska čisto sama
 Se je borila z njim, mu jagne vzela,
 Ko že davil ga je v kervavim žrelu.
 Čelada ta zna kriti slavne glave,
 Od njene vredniši ne more kriti.

Tibo d' Ark (Bertranu:)

Povejte nam nesreče nove vojsk;
 Kaj govorili so beguni?

Bertran.

Bog

Deržave vsmili se, pomagaj kralju!
 Tepêni v dveh velicih bitvah smo.
 Francozke zemlje sred stoji sovražnik,
 Zgubljena je dežela do Loare.
 Zdaj združil celo moč je, vse armade,
 In orleansko mesto z njim obsul je.

Tibo d' Ark.

Bog varuj kralja!

Bertran.

Skupej znêšli so

Iz krajev vsih strelaštva neizmerno;
 In kakor letne ure temni rôji
 Bučel ulnjaka panj osipajo,
 In kakor iz višave černa megla
 Kobilic padši zemljo krog in krog
 Pokrije z neprevidnim mergoljenjem,
 Tak je strašan oblak narodov bojnih
 Izlil se na poljane orleanske,
 In od jezikov tujih čudne zmesi
 Hrumi nerazumljivo krog ležiše.
 Zakaj, vojšake svoje siloviti
 Burgun, deržavovladni, tudi sèm

Pripeljal je, Anonce, Lutičane,
 Iz Luksenburga, Namurčane hrabre,
 In srečniga Brabanta prebivavce,
 Bogate Genetane — v žametu
 In svili bahajoče — ter Pomorce,
 Kih mesta snažno rasejo iz morja,
 Holendarje umetne čedomolzce.
 In Utrečane, Brize clo zahodne
 Ki v sever gledajo — Vsi ti, sledeči
 Burginu ojstrovladajočimu
 So združeni v razbitje Orleana.

Tibo d' Ark.

O žalostna nesrečna svada ta,
 Ki meč francozki drega v drob francozki!

Bertran.

Kraljica stara tudi, Izabó,
 Prevzetna parska kneginja v jeklenim
 Jezdari oblačilu po lezišu,
 Z besedami strupenim' jezo zbada
 In serd narodov proti sinu svojim',
 Ki ga nosila je pod lastnim sercam.

Tibo d' Ark.

Prekleta bodi! Kakor Jesabelo
 Prevzetno nekđaj Bog pogubi jo!

Bertran.

Prestrašni Salsburi, serditi ris,
 Divjaški stenolom, osedbo viža,
 Z njim brat leóna hrabri Lionel,
 In Talbot grozni, ki z morivnim mečem
 Kardela v bitvah kupama kosí.
 Poguma loterskiga zarotili
 So se, oskruniti divice naše,
 Kar nosi meč pa z mečem pokončati.
 Šozidali so straže štir visoke
 Čez mesto, v zrak moleče; Salsburi
 Na njih s pogledam morželječim pazi,
 In šteje urne potnike po cestah;
 Sto liber težkih krogel neštevilno
 So vergli v mesto že; razrušene
 Ležijo cerkve, noterdamski turn
 Kraljevi slavno svojo glavo vklanja.
 Podkôpe s praham strelnim so nasuli,
 Trepeče mesto na oboku brezdna

Peklenskiga stoji, de zdaj in zdaj
Se gromopočno vnelo bo si svesto.

(Jovana željno poslušaje si dene čelado na glavo.)

Tibo d' Ark.

Kje pa vojaki hrabri bili so,
Sentrélj, Lahír, in Francje skit krepák,
Bastár junakoserčni, de sovražnik
Tak dalječ je prisilil brez ovérka?
Kje kralj je sam, mu mar ni zgube take,
Deržavnih muk, njegovih mest posipa?

Betran.

V šinonu zdaj stanuje z dvoram svojim;
Vojšakov manjka, stati v bran ni moč.
Kaj vodjev serce, hrabrih dlan pomaga,
Ko bleđa grôza trume vse mertudi?
Strah neki, kakor od Bogá poslán,
Je clo nar serčniših pogum omamil.
Zastonj se klic kneževski oznanuje,
Kot ovce plašno skup se stiskajo,
Kjer zahrumi tulenje volčje votlo.
Tak pozabljivši stare svoje slave
Beži Francoz v ozidje varnih gradov.
En vitez samo, slišim govoriti,
Je združil nekaj maliga vojšakov,
Šestnajst bander, in kralju z njim se bliža.

Jovana (naglo:)

Kak se imenuje vitez?

Bertran.

Bodrikur.

Pa težko vhitel bo sovražniku,
Ki z dvema vojskama ga nasleduje.

Jovana.

Kje je sedaj? Povejte mi, če veste.

Bertran.

Od Vokulera komaj dan hodá.

Tibo d' Ark.

Kaj tebi mar, deklína? Po rečéh
Ti greš, ki tebi ne spodobijo se!

Bertran.

Zatorej kér sovražnik premočan je,
 In kralj braniti več nas ne zamore,
 Jedinoglasno v Vokuleru so
 Sklenili vdati se Burgunu. Jarma
 Tak tujiga ne nosimo — ostanši
 V zarodu svojih kraljev — morde tudi
 Pod staro krono pridemo nazaj,
 Če spet se vmirite Burgun in Francja.

Jovana (nadušena.)

S pogodbo proč, z udatbo proč nesramno!
 Rešitel bliža, spravlja se na boj.
 Pod Orleanam vragu sreča zgine,
 Dognana mera, zrel za žetvo je.
 Divica prišla z ojstrim serpam bode,
 Ošabnosti bo setvo pokosila,
 Bo stergala njegovo čast iz neba,
 Ko je visoko zvezdam jo pridružil.
 Ne bojte se! Ne begati! Kér, preden
 Rež rumenila, luna polna bode,
 Ni konja več britanskiga, de pil bi
 Iz bistrjih vod Loare ponosite.

Bertran.

Ah, čudeži se ne godijo več!

Jovana.

Se še godijo — Bela golobica
 Letéla bode, z orloserdam zgrabla
 Te jastrobe Francozko tergajoče,
 Razdjala v nič prevzetniga Burguna,
 Deržave izdajavca, Talbota,
 Storočniga nébes naskakovavca,
 Zasramovavca vere Salsburija,
 In te otokarje nesramne vse
 Ko čedo jagnet bo pred sabo gnala.
 Gospod jo vižal bode, bojev Bog.
 On svojo stvar trepečo je izvolil,
 Bo razodel se po divici šibki,
 Kér on je Bog, on sam je vse premožen!

Tibo d' Ark.

Duh kaki nek obsedel je deklino!

Remon.

Čelada vnema ji pogum junaški.
 Poglejte! Bliskajo se ji oči,
 Kot dvojni plam se lici svetite!

Jovana.

De slavna ta deržava padla bi?
 Nar krasniši, kar večno sonce jih
 Obsije, raj dežel, katero Bog
 Kot jedro lastniga očesa ljubi,
 De ta nosila bi verige tujca?
 — Tu spodletela je paganam sila,
 Tu prvi križ je stal, svetišče prvo,
 Tu prah počiva svet'ga Ludovika,
 Od les otet je bil Jeruzalem!

Bertran (osupnjen.)

Jo slišite? Od kod ji pride tako
 Visoko razodetje? — Oče d' Ark!
 Bog čudovitno res vam dal je hčer!

Jovana.

De mi bi ne imeli kraljev svojih,
 Ne prirojenih gospodarjev lastnih?
 De kralj bi nevmerjoč na svetu zginil,
 Ki sveti plug in pašnik ohranjuje,
 Pustote preobrača v njive plodne,
 Ki sužniga oprosti, mesta stavi
 Prijazno krog prestola svojiga,
 Ki slabimu pomaga, hudim žuga,
 Ki sam nar veči ne pozná zavida,
 Ki človek je in angelj milosti
 Na zemlji ti sovražni. Kraljev sedež,
 Zlatovja bleskajoč, je zapušeni
 Zavetje varno, moč in milost se
 Na njemu družita, zločin se tresce,
 Pravičen bliža se zaupno ino
 V njegovih sencih z levam se igra.
 Sin tuje zemlje, kralj vnanji, ki mu
 Prededov svete ne počivajo
 Kostí v deželi, alj jo ljubil bo?
 Ki živil mlad z mladenči našim' ni,
 In nam ne zna po naše govoriti,
 Alj more oče svojim sinam biti?

Tibo d' Ark.

Bog vari kralja in francozko zemljo!
 Mi mirni kmetje smo, ne znamo z mečem
 Pečati se, ne konja bojniga
 Krotiti. Čakajmo vbogaje tiho
 Nam koga dala zmaga bo za kralja.
 Sej sreča bojna je osoda božja,

Naš gospodar, ki krono देने si
Na glavo v Remi Dagobertovo.

Zdaj k delu! Vsak premisli kar ga tiče!
Nej se prepirajo visoke glave
Za zemlje last, za krono in deržave;
Razrušenje občinsko nas ne straši,
Stojé nam krepko pôd in gojzdi naši.
Nej ognja žar popali nam stališe,
Sovražni konj nej žito poteptá,
Prihodna pomlad novo cvetje dá,
In dvignejo se urno nove hiše.

(Vsi odidejo razun Jovane.)

Četerti nastop.

Jovana (sama.)

Obvari Bog vas, hribji ljubeznivi!
Dolín cveteč, prijazno tihi raj!
Vi pašniki, vi logi, Bog vas živi!
Slovó Jovana vzame vekomaj.
Jovana gré, — ozir še jeden zadnji,
Zelene trate vam! Bog živi vas!
In tebe drevje, vas studence hladne,
In tebe jek, dolíne sladki glas,
Ki zvesto se z napevam pesmi snide;
Jovana gré, in nikdar več ne pride!

Zapústim vas na vedno večne čase,
O mesta moje tihe radostí!
Razkrópíte po berdih jagneta se,
Pastirja zdaj in varha več vam ni!
Že desna moja drugo čedo pase,
Kjer na kervavim polju boj gromí;
Od zgorej dano mí je to povelje,
Ne tirajo me prazne svetne želje.

Ki Mojzu na Horebovi višavi,
V gorečim germu prikazuje se,
Stopíti jak pred Faraona pravi;
Ki Davida nekđaj pastirja še,
Zmagljivo nad sovražnika postavi;
Ki milost zmir pastirju skazal je,
Mi reče tak iz drevniga versiča:
„Ti moje boš na zemlji slave priča!“

„Boš ude si z oklepi okovala,
 Pokrila z jeklam rahlo nédro si,
 Ljubezni možki nikdar serca vdala
 Pregrešnih želj posvetne sladnosti,
 Nevesta nikdar pred oltarjem stala,
 Na persih se ti dete ne redi,
 Obdati pak ti hočem svitlo glavo
 Nad ženskami z visoko bojno slavo.“

„Kér, kadar bo junake grôza zvila,
 Se nagnil dan posledni Francije,
 Mogočno boš moj Oriplam nosila,
 Kot urna žnica zrelo stern podrè,
 Ošabniga zmagavca v prah pobila,
 Mu stergala iz rok dobičke vse;
 Z nadušenjem francozki rod navdala,
 In kronala v oteti Remi kralja.“

Nebesa so mi znamnje obljubile,
 V spomin gotov čelada dojde mi;
 Neznana moč iz nje mi teče v žile,
 Pogum kerubski v sercu mi budi;
 Nevidne me v prepir ženejo sile,
 Viharno proč me bitve slà dervi;
 Vojaški klic zadeva sluhe moje,
 Se spenja konj, in bojna tromba poje!

(Urno odíde.)

Pervo djanje.

Dvor kralja Karola v Šinonu.

Pervi nastop.

Dünoa. Düšatel.

Dünoa.

Ne, dalej tega ne prenesem! Kralju
Se odpovem, ki sebe samiga
Neslavno zapustí. Goreče solze
Bi točil, skli me v persih serce hrabro,
De roparji kraljevo Francijo
Delé med sabo z mečem; zlahrne mesta,
Od nekđaj živo vrašene vladarstvu,
Rujave ključe tujeu dajo v pest;
Mi pa pod pazho roke tú neskerbno
Otefbe drage blagi čas morimo.
— Zvem, de v nevarnosti je Orlean,
Iz Normandíje daljne prihiúim,
V orožju clo do brade, mislim kralja
Pred vojsko najti, ino kje ga najdem?
Med pevci ino drugimi sleparji,
Prekanjene uganovaje vonke,
Gostí dajé Sorelki imenitne,
Ko de bi se živeló v miru terdim.
— Verhvojvoda je šel, ne more dalej
Gnusobe zreti — Jez enako grem,
In prepustim osodi ga protivni.

Düšatel.

Kralj bliža se!

Drugi nastop.

Kralj Karol. Prejšni.

Karol.

Verhvojvoda mi pošle meč nazaj,
Se službe odpové. — V imenu Božjim!
Znebili tako smo se godernjavca,
Ki nas je vedno hotel strahovati.

Dünoa.

Ob takim času kaj veljá junak,
Jez bi v nemar ne djal ga lahkodušno.

Karol.

To rečeš, kér mi odgovarjaš rad.
Dokler pri nas je bil, ga nisi ljubil.

Dünoa.

Prevzetno siten termoglavcec bil je,
Ni znal končati nikdar — zdaj pa zna.
O pravim času vogne se zmešnjave,
Ko upanja koristi ni, ne slave.

Karol.

Ti si, prijatelj, dobre volje dans;
Kaliti ti je nečem. — Düšatelj!
Od kralja stariga Reneta *) so
Poslanci prišli, slave vredni pevci.
Pogósti jih kraljevo; vsakiga
Z verigo zlato obdaruj prijazno —
(Bastardu)

Zakaj se smeješ?

Dünoa.

Kér iz praznih ust
Verige zlate siplješ.

*) René dobri, knez Provanski iz Anžuske rodovine. Oče in brat sta mu napolitanska kralja bila. On sam je po bratovi smerti do te krone pravico imel, tode je doseči ni zamogel. Trudil se je staroprovansko pesništvo in sodiša ljubezni — Cour d'amour — vnovič osnovati; k temu namenu je izvolil kneza ljubezni — Prince d'amour — za nar višjiga sodnika čez opravila ljubezni in snubstva. V takim romantiškim duhu je tudi sam s kneginjo, svojo ženo, čede pasti šel.

Düšatel.

Sir! Zlatá

Drobtince ni v zakladih tvojih več.

Karol.

Preskerbi ga. Prestola žlahtni pevci
Zapustiti ne smejo nečeseni.
Neplodno krono nam oživi petje,
In z vencam jo preplête radosti,
Na suho žêzlo dihne krasno cvetje,
Vladar je pevc, on serca kralj sloví,
Visoko nad prostoram njega svet je,
Iz lahkkih želj osnuje trone sí,
Tedaj je s kraljem pevc enake slave,
Obema stan človeštva so višave.

Düšatel.

Moj kralj in moj gospod! Govoril nisim,
Dokler pomoč je bila in sovét,
Zdaj ustnice mi huda sila odpre.
Ničesar nimaš darovati več,
Preživiti se jutro s čim ti nimaš!
Bogastva je pritók obilni zginul,
Globok odstop grozí zakladam tvojim.
Neplačani vojšaki godernjajo,
In žugajo z odídam. — Komaj bom,
Po siromaško le, ne po kneževsko,
Previdil še kraljevo tvojo hišo.

Karol.

V zastavo daj pravice colne, vzemi
Naposodo denarja pri lombardih.

Düšatel.

Pravice colne in dohodki krone
V zastavi so za cele leta tri.

Dünoa.

O tim pa gré zastava in deržava.

Karol.

Dovelj imamo še dežel bogatih.

Dünoa.

Dokler je Bogu in Britancu vščč!
Nej pade Orlean, potem boš ovce
Z Renetam, kraljem svojim, pasel.

Karol.

O kralju tim ti vedno jezik brusiš,
In vonder je ta brezdeželni knez
Me ravno dans obdaroval kraljevo.

Dünoa.

Le s krono ne napolitansko svojo,
Za Boga ne! Ta, slišim govoriti,
Je zmir na prodaj, kar ovčice pase.

Karol.

To šale so, vesele igre, god,
Ki ga obhaja sercu svojimu,
De si v sirovim bitju tim barbarskim
Napravi svet nedolžen, čist in jasen.
Namemba djanja takiga veljá. —
Ponoviti nam hoče čas nekdanji,
Ko vladala ljubezen je, ljubezen
Junaške serca dvigala visoko,
In žlahtne žene v sodnicah so bile,
Ravnaje rahlo, vse kar serce tiče.
V tim času se mudí prijazni sivček,
In kakor še živí v pravlicah starih,
Tak preseliti ga — nebeško mesto
V oblacih zlatih — nam na zemljo hoče.
Ljubezni dvor je osnoval, kjer bodo
Se shajali junaški vitezi,
Slovele snažne žene v diki večni,
In čista se vernila bo ljubezen;
Ljubezni kneza pak izvoli mene.

Dünoa.

Nu, tako clo prevergel nisim se,
De bi oblast ljubezni zaničaval.
Po njej se imenujem, sin sim ji,
V derzavi njeni moje je bogastvo.
Knez Orleanski oče so mi bili,
Premagali so vsako žensko serce,
Pa tudi sterli grad sovražni vsak.
Če hočeš biti vreden knez ljubezni,
Naj verliši junak ti biti imaš.
Ljubezen, tako v starih knjigah berem,
Se je z junaškim djanjem družila,
Junaki, ne ovčarji, so sedeli
Pri mizokrogu, pesme govorijo.
Ki braniti ne zna lepôte hrabro,
Darú ni vreden njeniga. — Tù je

Boriše! Bij za krono svojo se!
 Z junaškim mečem brani svojo last,
 Nedolžnih žen pravico in slobodo,
 In ko iz rek sovražne boš kervi
 Otel si verlo prirojeno krono,
 Takrat bo prav, in tebi čast kneževska,
 Oviti senci z vencam si ljubezni.

Karol

(dvoranu perstopivšimu:)

Kaj je?

Dvoran.

Poslanci orleanski prosijo.

Karol.

Pripêlji jih!

(Dvoran odide.)

Pomoč prosili bodo;
 Sam brez močí, kje najti jo za druge!

Tretji nastop.

Prejšni. Trije svetovavci orleanski.

Karol.

Bog živi vas, o zvesti Orleanci!
 Kak dobrimu godí se mestu mojim?
 Se brani še s pogumam ponavadnim
 Sovražniku, ki ljuto ga obseda?

Svetovavec.

Nadloga je velika. Sir! Od ure
 Do ure strah naraša in poguba.
 Zunanje je ozidje vse razbito,
 V napadu vsakim pridobi sovražnik
 Prostora, brez obrambe so gradiša,
 Vojaštvo, zmir borivši se, izpada,
 Le malokdo poverne se nazaj,
 In glada strah se tudi oznanuje.
 Tedaj je poglavar, gróf Rošpijerski,
 V prestrašni sili tej, sovražniku
 Po stari šegi v spravo se zavezal,
 Udati z mestam se dvanajsti dan,
 Če prej ne dojde na boriše moč
 Dovoljna, de bi Orlean otela.

(Dünoa se strese od hude jeze.)

Karol.

Odlog je kratek.

Svetovavec.

Zdaj pod stražo smo
Sovražno tukaj; prosimo te milo,
De svojiga usmiliš mesta se,
V odlogu takim pošleš mu pomoč,
Ko ne — se bo udalo dan dvanajsti.

Dünoa.

V nesramno tako spravo mogel je
Dovóliti Sentrelj!

Svetovavec.

Ne on, gospod!
Dokler je hrabri živel, od pogodbe
In mira ni se govoriti smelo.

Dünoa.

Tak mertev je?

Svetovavec.

Na našimu ozidju
Dolžnosti službe padel je junak.

Karol.

Sentrelj je mertev! Vojske moje
Je polovica padla v možu tim!

(Vitez pride, govori nekaj tiho z Bastardam, ta se vstraši.)

Dünoa.

še tega manjka!

Karol.

Kaj je zopet, kaj?

Dünoa.

Grôf Dugla pošle. Kaledonske trume
Še puntajo in žugajo z odídam,
Če ne dobijo, in še dans plačila.

Karol.

Nu, Düšatel!

Düšatel (rame stisne.)

Sovét je drag!

Karol.

Obljubi,
Zastavi kar imaš, države pol —

Dušatel.

Zastojn! ne gré! Obljub deržali nismo.

Karol.

Nar bolji trume cele vojske so,
Ne smejo zdaj, ne zdaj me zapustiti!

Svetovavec.

(Na kolenu.)

Pomagaj, kralj! Nadlog se naših spomni!

Karol.

(Obupno.)

Kaj morem zemlji trume izceptati?
Alj žitnica je moje rôke dlan?
Delíte me! Iztergajte mi serce
In kujte dnar iz njega! Kri za vas
Imám, vojšakov nimam, srebra nimam!

Četerti nastop.

Neža Sorelka z malo skrinjco v róci. Prejšni.

Karol.

(Z razpetima rokama Sorelki nasprot:)

O Neža moja! Drago mi življenje!
Obúpa me oteti prišla si!
Še tebe imam, tebi se približam,
Ti moja si — zgubljeno ni ničesar.

Sorelka.

Moj dragi kralj!

(se plašno in vedadželjno ozira.)

Je Dušatel?
Dünoa, je res? Alj res

Dušatel.

Je res!

Sorelka.

Je taka sila?

Denarja manjka? Trume čéjo iti?

Düšatel.

Je tako — Bog pomagaj!

Sorelka

(mu skrinjco vsili.)

Tü biserje,
Zlatnina — Moje srebro raztopite,
Zastavite, prodajte moje grade —
Na provencalsko moje premoženje
Denarja najdi, trume zadovolji!
Le urno, urno! Časa ne gubiti!

(ga proč sili.)

Karol.

Nu, Dünoa! Düšatel! Sim še ubožen,
Kér krona vsih visocih žen je moja?
Po žlahtnim rodu je enaka meni,
Čistejši ni kraljeva kri Valoška,
Prestolu nar svitlejšimu na svetu
Bi bila čast — alj ona ga zaverže,
Prijatlica mi samo biti hoče.
Mi kdaj dovoli višji cene dar
Od kake zgodne cvellice pozimi,
Alj sadja kakiga podobe redke?
Od mene nič ne vzame, vse mi da!
Zaúpa vse bogastvo, vse imetje,
Velikodušno tamni sreči moji.

Dünoa.

De! Abota je kakor ti, zares!
Kar ima, vse v gorečo hišo verže,
Zajema v danaídni sod brez dna.
Otela te ne bo, le sama sebe
Bo s tabo pogubila —

Sorelka.

Ne verjemi!
Desetkrat on življenje za-te tvega,
In se jezi, de jez ponudim blaga.
Alj nisim ti veselo darovala,
Kar bolji je od biserja in zlata,
In blago zdaj bi hranila za sebe?
Daj! Proč verziva nepotrebni lišp
Življenja tega! Nej ti žlahten bom
Odréčenja izgled in poterpljenja!

Premeni dvorstvo svoje v bojne trume,
 Zlató v železo, vse karkolj je tvoje,
 Za krono verzi brez premislíka.
 Nadloge in nevarnosti delíva,
 Na bojne konje vsedíva se derzno
 Prepustíva žarečím žarkám sončnim
 Telesi rahle, za blazino kamen
 Izvolíva, oblake za odejo.
 Vojsák sirovi bo nadloge lastne
 Veselo terpel, ko bo vidil kralja
 V pomanjkanju kot zadne siromake.

Karol

(smehljaje se.)

Zdaj spolni se prerokovanja stara
 Beseda, katero mi v Klermontu nekđaj
 Izrekla nuna je nadušena.
 Premagati sovražníke bo dala —
 Tak rekla je — mi imenitna ženska,
 Otevši mi prededov mojích krono.
 Iskal sim jo v sovražnimu ležišu,
 Serd materni vtolažiti sim mislil.
 Tù je junakinja, ta v Remo me popelje,
 Nje serce bo premagati mi dalo.

Sorelka.

To storil bo prijatlov tvojích meč!

Karol.

V sovražníkov razpor zaúpam tudi —
 Kér za gotovo zvedil sim, de med
 Ošabnim ím britanskim lordí, in
 Med stricám mojím, vojvodám burgunskim,
 Ne teče gladko kakor prej. — Zatorej
 Šim s poročili mu poslal Lahira,
 Če bo mogoče, péra jezniga
 Dolžnosti in zvestobi pridobiti. —
 Lahír bi vtegnil kmalo se verniti.

Düşatel

(pri oknu.)

Zdaj ravno dirja vitez na dvoriše.

Karol.

Bog sprimi te poslanc! Alj zmaga bo,
 Alj bo bežanje, zvedli bomo zdajci.

Peti nastop.

Lahir. Prejšni.

Karol

(mu gré nasproti.)

Mi upanje, alj mi obúp doneseš,
Lahir! Povej na kratko, kaj me čaka?

Lahir.

Zanašaj se na meč, na drugo ne!

Karol.

Se ne vtolaži vojvoda serdit?
Govôri! Kak prejel je poročenje?

Lahir.

Prej ko posluša te, in predi vsim
Postavi ta neógibljev pogoj,
De izročiš mu Dúšatela, ki
Morivca ga očetoviga kliče.

Karol.

In če nesramen ta pogoj zaveržem?

Lahir.

Razderta pred začetkam je zaveza.

Karol.

Alj si potém na Monteroški most
Povabil ga, kjer oče mu je padel,
De bíjeva na smert se in življenje?

Lahir.

Pred nóge vergel sim mu rokovico
Rekoč: de hočeš se ponižati,
Po vitežko za krono z njim se bití.
Na to pristavi, de mu treba ni
Boriti se za nekaj kar že ima.
Če pa te tako silno bitve mika,
Ga boš na polju orleanskim našel,
Na kteriga je jutrodan namenjen;
S tim pleča mi oberne hrohotaje.

Karol.

Se v parlamentu mojimu pravice
Beseda ni za mene dvignula?

Lahir.

Je vmolknula v prepiru puntarskim;
Obsojen si po sklepu parlamenta
Zgubiti krono ti in pleme svoje.

Dünoa.

Nesramni puh oprostjenih mesčanov!

Karol.

Pri materi si moji kaj poskusil?

Lahir.

Pri materi —

Karol.

De, kaj so mati rekli?

Lahir

(nekoliko pomisli.)

Bil ravno god je kraljovenčanja,
Ko v Sendeni sim prišel. Parizani
So bili kot za praznik lišpani,
Na vsaki cesti, kjer britanski kralj
Je peljal se, so častni loki stali,
Potresen pot je s cveticami bil,
Vriskaje je, ko de bi bile trume
Francozke sveta pol premagale,
Okolj kočije skakala derhal.

Sorelka.

So vriskali — se veselijo, de
So serce sterli kralja miliga.

Lahir.

Fantiča mladiga, Hari-Lankastra,
Sim vidil na kraljevimu prestolu
Sedeti Ludovika svetiga;
Ošabna ujca, Betford ino Gloster,
O njemu, in pred tronam na kolenih
Je prisegaval Filip vojvoda,
Tvoj stric, za sebe in dežele svoje.

Karol.

O, nepošteni pèr, Nevredni stric!

Lahir.

Fantinča prime strah in se spodtakne,

Ko po visocih stopnjah gré na tron.
 „Pomemba slaba!“ Množica šeptá
 In strašen smeh se dvigne krog in krog.
 Kraljica stara, tvoja mati, zdaj
 Pristopi — Jeza vzame mi besedo! —

Karol.

Tedaj!

Lahir.

Ga dvigne z lastnima rokama,
 In posadi ga na prestol francozki.

Karol.

O mati, mati!

Lahir.

Divji clo Burgunci,
 Moritve vaje trop, so ostermeli
 O djanju tim sramote ino studa.
 To vidši ona k ljudstvu se oberne
 In glasno reče: Meni hvala gré
 Francozje, de trohljivim stebłu vcepim
 Mladiko čisto; tak popačenca
 Iz noriga očeta vas obvarjem.

(Kralj pokrije obraz, Sorelka urno k njemu stopi in ga objame, vsi pričjoči
 dajo stud in grozo na znanje.)

Dünoa.

Volkinja! Serda vpaljena Megêra!

Karol

(po kratkim oddihu svetovavcam:)

Vi čuli ste, kaj tuki se godí.
 Brez mude se vernite v Orlean,
 In oznanite mestu mojim vernim:
 Odvežem ga priseg, slobodno je,
 Na tanjko naj korist prevdari svojo,
 Burgunu v milost nej se izročí,
 Usmiljen bo, on Dobriga se kliče.

Dünoa.

Sir! Orlean zapustiti bi hotel!

Svetovavec

(poklekne.)

Gospod kraljevi! Ne zaverzi nas!

Ne suni mesta svojiga v nemilo
 Oblast in slast britanskiga bahanja.
 Prežlahтни je v francozki kroni kamen.
 Nobeno kraljam svôm, predtedam tvojim
 Čistejši ni zvestobe ohranilo.

Dünoa.

Kaj smo tepêni? Se spodobi beg,
 Prej ko se bijemo za mesto svoje?
 Z besedo eno ti nemarno veržeš
 Nar bolji grad iz serca Francije,
 Prej ko kervi je kaplica prelita?

Karol.

Kervi dovolj prelite je zastojn!
 Nasprot je meni težka roka Božja,
 Premagane so v bitvah moje trume,
 Zaverže me moj parlament, z veseljem
 Protivnika pozdravi glavno mesto,
 Nar bližniši me žlahtniki izdajo,
 Me zapusté — Na persih svojih mati
 Redijo lastna moja plod sovražni.
 — Unkraj Loare iti hočemo,
 Se vmaknemo nebeški roki silni,
 Katera vidno je z britanskim mečem.

Sorelka.

Bog varuj tega, de bi samobsebi
 Obupaje zapustili deržavo!
 To ni beseda hrabre tvoje duše,
 Nevredno djanje materno je sterlo
 Junaško serce kralja mojiga.
 Po možko dvignul, našel spet se bodeš,
 Premagal hlabro boš osodo, ktera
 Serdito zdaj te stiska.

Karol

(v žalostne spomine zamišljen.)

Kaj ni res?

Osoda strašno tàrna je v plemenu
 Kraljevimu Valoaške hiše; Bog
 Jo je zavergel, materne pregrehe
 So divje Furje pripeljale noter.
 Norost očeta dvajset let je terla,
 Tri starši brate nagla smert pred mano

Je pokosila; — sklep nebeški je,
De hiša Karla šestiga pogine.

Sorelka.

Omlajena po tebi dvigne se!
Le sam zaúpaj si. — Previdnost Božja
Te ni, nar mlajšiga iz bratov tvojih,
Ohranila zastojn, in dala ti
Neúpan tron prededov tvojih slavnih.
Nebesa v krotkim sercu tvojim so
Pripravile zdravilo ranam, ktere
Deržavi serd protivnih je zasekal.
Ti puntanja boš plamena pogasil,
To v sercu čutim, mir boš prigotovil,
Francozke slave novi stvarnik boš.

Karol.

Ne jez! Viharno divja doba hoče
Imeti vodja gromovladniga.
Osrečil res pokojni ljud bi bil,
Puntarskiga ne morem ukrotiti,
Jez ne zamorem z mečem serc odpreti,
Ki v serdu se zapró ljubezni moji.

Sorelka.

Oslepljen ljud je, zmota mami ga,
Pa vertoglavje to minulo bode.
Ni dalje dan, ko se zbudila bo
Do kralja prirojeniga ljubezen,
Globoko vrašena francozkim sercu;
Zavist in stari čert se vnela bosta,
Ki ločita obá naroda vedno,
Britanca vjela lastne sreče past,
Tedaj preneglo se ne vmakni boju,
Junasko bij za vsako ped se zemlje,
Kot lastne persi brani Orlean.
Daj rajši vse brodove potopiti,
Bervi podreti, moste razkopati,
Ki peljejo te čez predel deržave,
Čez tamni tok Loare pomenljive.

Karol.

Kar sim zamogel, storil sim. Ponudil
Sim se v dvabor po vitežko za krono,
Zaveržen je! Dovoljen bil mi ni!
Zastonj preliva se francozka kri,
Gradiša moje padajo v posíp.

Alj hočem kakor tista divja žena
 Razdeliti otroka dati z mečem?
 Ne! Odpovém se ga, de živel bude.

Dünoa.

Kaj? Sir! Je to kraljevo govorenje?
 Se verže tako krona proč? Nar slabši
 Naroda tvôga da in kri in blago
 Za čert, za mnenje, za ljubezen svojo,
 Razprè se vse, ko znamenje kervavo
 Se puntanja zabliska pred očmi.
 Rataj drevó pusti, kolovrat žena,
 Z orožjem se previdi star in mlad,
 Mesčan zapali mesto svoje, kmet
 Z rokama lastnima cveteče setve,
 De ti nakloni škodo alj korist,
 In voljo serca svojiga dopolni.
 Ne prizanese sam, in prizanazbe
 Ne upa, ko ga kliče čast, ko bije
 Se za bogove, alj malike svoje.
 Na stran tedaj usmiljenje to babje,
 Ki persim se kraljevim ne spodobi!
 Daj teči vojsko kakor je začela,
 Ti nisi je nespametno zažgal.
 Za kralja ljud se mora v smert podati,
 To je osoda, zakon tak na svetu,
 Francoz ne vé, in neče družiga.
 Nevreden narod je, ki z radostjo
 Ne da za čast in slavo vse kar ima.

Karol

(svetovavcam:)

Ne čakati mi sklepa družiga—
 Jez ne zamorem; Bog tedaj vas brani!

Dünoa.

Na vekomaj oberni bojna sreča
 Ti herbet, kakor ti deržavi svoji,
 Kot sam si se, tak zapustim te jez.
 Ne skupna moč britanska in burgunska,
 Neserčnost pahne lastna te iz trona.
 Rojeni vitezi so Francje kralji,
 Ti pa plašún si rojen brez poguma.

(Svetovavcam:)

V nemar pusti vas kralj. Jez pa podam

Se v Orlean, v očetovo domovje,
V njegovimu posipu pasti hočem.
(Hoče iti, Sorelka ga vstavi.)

Sorelka

(kralju:)

Ne pusti v serdu ga od sebe! Ojstre
Besede ima, serce zvesto je
Ko goli zlat; on živo ljubi te,
Za tebe kri prelil je tolikrat.
Daj, Dūnoa! Recite de je naglost
Pravične jeze gnala vas predalječ.
Ti pa zanesi zvestimu prijatlu
Besede britke! Urno sklenem spet
Nej serci vajne, preden nagla jeza
V pogubo vsih se vpali nevgasljivo.
(Dūnoa gleda kralja odgovor čakaje.)

Karol

(Dūšatelju:)

Mi gremo čez Loaro. Daj orodje
Na ladje znesti, vse in ročno!

Dūnoa

(naglo Sorelki:)

Z Bogam!

(Se urno oberne in gré, za njim svetovavci.)

Sorelka

(obúpno roke vije.)

Če on odíde, clo smo zapušeni!
Za njim, Lahir! utolažite ga.
(Lahir odíde.)

Šesti nastop.

Kralj. Sorelka. Dūšatel.

Karol.

Tak je tedaj edino dobro krona?
Je tako grenko, se od nje ločiti?
O, jez poznam, kar težji se prenese.
Se vklanjati zapovedljivim dušam,
Ob milosti živeti terdovratnih
Vazalov in prevzetnih samoglavcov.

To je britkost za zlahtno serce, to —
 Britkejši od omage pod namembo.

(Düšatelü čakajočimu:)

Kar sim ukazal, stori!

Düšatel

(pade na kolena.)

O moj kralj!

Karol.

Je sklenjeno. Zdaj ne govori dalej.

Düšatel.

Umíri se z burgunskim vojvodam,
 Otetbe scer za tebe več ne upam.

Karol.

Ti mir svetuješ, ino tvoja kri,
 Življenje tvoje je njegova cena.

Düšatel.

Glej glavo mojo! Tvegal sim jo v bitvah
 Velikokrat za tebe; zdaj za tebe
 Z veseljem jo na panj kervavi denem.
 Dovolji vojvodu! Prepusti me
 Njegovim serdu celimu; nej moja
 Tekoča kri pogasi vražtvo staro.

Karol

(ga nekaj časa molóé in gľoboko ganjen gleda.)

Tedaj je res! Tak slabo je o meni,
 De mi prijatli v serce gledajoči
 Sramote pot k otetbi kažejo?
 De! Zdaj previdim, kako sim ponižan,
 Zaúpa ni v poštenje moje več.

Düšatel.

Poglej —

Karol.

Ne dalej več! Ne žali me!
 Če zgubiti bi kron imel deset,
 S keryjó prijatla nečem jih oteti.
 Kar rekel sim, oskerbi! Znesti daj
 Orodje na brodove.

Dušatel.

Kmalo bo

Storjeno.

(Dušatel odide. Sorelka silno joka.)

Sedmi nastop.

Karol. Sorelka.

Karol

(Sorelko za roko primši.)

Draga moja, ne žaluj!

Tud unkraj reke je francozka zemlja.
 V deželo gremo srečniši; tam je
 Obnebje milši, brez oblaka vedno,
 Blagejši sapa veje, lepši vade
 Nas prejmejo, tam je domovje petja,
 Tam slajši sta življenje in ljubezen.

Sorelka.

O, de dočakam žalosti ta dan!
 Seliti môra se v pregnanstvo kralj,
 Iz hiše sin očetove bežati,
 Od zibelke ločiti svoje se.
 O, sladki dom, ki te zapustimo,
 Nikdar ne bomo vidli te veselo.

Osmi nastop.

Prejšni. Lahir.

Sorelka.

Vi sami ste? Pripeljali ga niste?

(Tanjši pogledaje ga.)

Lahir! kaj je? V očesu kaj vam berem?
 Nesreča nova se godí!

Lahir.

Je konc

Nesreče zdaj, in sonce sije zopet!

Sorelka.

Kaj je? Vas prosim!

Lahir

(kralju:)

Kliči Orleance

Nazaj, o, Sir!

Karol.

Čemú? Kaj noviga?

Lahir.

Pokliči jih! Vernila se je sreča.
Je bitva bila in premagal si!

Sorelka.

Premagal! O nebeški glas besede!

Karol.

Lahir! Pravlica zmišljena te moti.
Premagal! Kak? Premage več ne upam.

Lahir.

Še večji čuda kmalo slišal boš.
— Glej! Verhepiškop bliža se, Bastarda
Pripelje ti nazaj —

Sorelka.

O, lepo cvetje
Premage sladke! Mira in pogodbe
Rodiš ti naglo žlahtni sad nebeški.

Deveti nastop.

Remski verhepiškop (višji škof). Dūnoa. Dūšatel. Raúl,
orožen vitez v oklepu. Prejšni.

Verhepiškop

(pelje Bastarda h kralju in jima roke sklene.)

Objemita se kneza! Kreg na stran,
Zdaj ko sodile so za nas nebesa.

(Dūnoa objame kralja.)

Karol.

Izvíte me iz dvombe in zavzetja!
Kaj reči če to čudno djanje vaše?
Od kod prememba taka?

Verhepiškop

(postavi Raúla pred kralja.)

Govorite!

Raúl.

Šestnajst bander lorenskih spravši skup
 Smo z vojsko tvojo združiti se hotli,
 In vitez Bodrikur iz Vokulera
 Nam je voditel bil. Ko spustimo
 Iz Vermantonskih berdov se v dolino,
 Kjer Jona teče, ugledamo pred sabo
 Sovražnika na polju neštevilno,
 In ravno túd orožje zad zabliska.
 Od dveh armad se vidimo obdani,
 Nam upa ni ne zmage ne bežanja.
 To serce vzame vsakimu, že hoče
 Obupno vse orožje vreči proč,
 Zdaj, ko med sabo svét imajo vodji
 In nič ne sklenejo, se pred oči
 Postavi nam nerazumljivo čudo.
 Nakrat iz támne globočine gojzda
 Divica stopi, lepa in strašna,
 Kot bojna boginja s čelado krita.
 Lás támni kodri kinčijo ji rame
 O svitlim tilniku. De je obdana
 Z nebeškim bleskam, zdelo se nam je,
 Ko s krepkim glasam te besede reče:
 „Francozje hrabri! Vražniku nasprot!
 De bi ga bilo več ko peska v morju,
 Divica sveta viža vas in Bog!“
 Izrekši to zastavniku iz roke
 Bandero zmakne, in pred rajdo celo
 Dostojno tje mogočnica korači.
 Brez volje mi, molčé, zavzetja plen,
 Se dvignemo za njo in za bandero,
 In udrimo v sovražnika naravnost.
 Osupnjen ta stoji in se ne gane,
 O čudežu, ki se godí, stermevši
 Brezdušno v nas oči debelo vpira —
 Potém kot od nebeške gróze stisnjen
 Oberne in se v beg podá obupno,
 Orožje in orodje zapustivši
 Se trume po planjavi razkropijo.
 Zdaj vodjev klic, ukaza zdaj je prazna,
 Od straha slepo, brez ozira vse
 V slapovje reke plane, mož in konj,

In se pusti brez brambe pomoriti;
 Pobjoj je bil, ne boj — ne bitva, klanje!
 Dva tisuča Britancov je končanih,
 Brez tistih, ki jih reka je požerla,
 In nam možá le eniga ne manjka.

Karol.

To čudno je, za Boga! grozno čudno!

Sorelka.

In to divica doprinesla je?
 Kdo je? Od kod je prišla?

Rail.

Ona hoče,
 Od kod in kaj, le kralju razodeti.
 Prerokinjo, navdano z Božjim duham
 Poslanko se imenuje; Orlean
 Obljubi rešit' prej ko luna mrakne.
 Ljud verje vse in bojev hrepení.
 Zdaj trumam sledi, kmalo utegne dojtí.

(Rožljanje orožja — zvonenje.)

Derhali krič, in klenkanje zvonov!
 Je ona. Ljud prerokinjo pozdravlja.

Karol

(Düšatelu:)

Vpelite jo!

(Verhepiskopu:)

Kaj mislite o temu?
 Po deklici dobim pomoč, in zdaj;
 Ko samo Bog oteti me zamore!
 To po natornim teku ne godí se,
 In čudeže — alj smem verjeti jih?

Mnoštvo glasov

(za igravnico:)

Divici blagor! Blagor rešnici!

Karol.

Se bliža!

(Dünoatu:)

Sedite na moje mesto!
 Divico čudno dajmo skusiti.
 Če je nadušena poslanka Božja,
 Bo najti znala kralja svojiga.

(Dünoa se vsede, kralj stoji na njegovi desni, zraven kralja Sorelka — na levi verhepiskop in drugi, tako de v sredi prostor ostane.)

Deseti nastop.

Prejšni. Jovana. Za njo svetovavci orleanski in mnogo vitezov, ki zadni stan igravnice napolnijo. Jovana dostojno naprej koraci in pogleda okoli stoječe zaporedama.

Dünoa

(po globokim slovesnim potihnjenju:)

O, čudno dekle, ti tedaj!

Jovana

(ga bistro in imenitno pogleda ter mu v besedo seže:)

Skušavati, Bastard! ti Boga hočeš!
Zapusti sedež, ki ne vda se tebi!
Poslana sim do tega višjiga.

(Se bliža kralju z razločnim korakom, pripogne pred njim koleno, potem urno vstane ino nazaj stopi. Vsi pričijoči se zavzamejo. Dünoa zapusti sedež, in prostor je pred kraljem.)

Karol.

Dans pervikrat obraz ti vidiš moj;
Od kod poznanje mojih lic ti pride?

Jovana.

Jez vidila sim te, ko razun Boga
Te vidil nihče ni.

(Se kralju bliža in tiho pristavi:)

Pomisli kralj!

Ko vse je spalo pretečeno noč,
Si ti zapustil svojo posteljo,
In molil si do Boga z britkim sercam.
Odídejo nej priče, zapopadek
Molitve ti povem.

Karol.

Kar sim nebesam
Zaupal, skrivati ljudém ni treba.
Povej mi prošenj mojih zapopadek.
In več ne dvomim, de te Bog navdaje.

Jovana.

Molitve tvoje tri so bile prošnje,
Le dobro pazi če jih vém. Dofén!
Za pervo prosil Boga si: če krone
Derží se tvoje nepravíčno blago,
Če druga, še nespokorjena, težka
Krivica kakošna preddedov tvojih

To solzobilno vojsko vžgala je,
De v dar te prejme za podložno ljudstvo,
In le na tvojo glavo jeze svoje
Torilo polnoma izprazni.

Karol

(z grôzo nazaj stopi.)

Mogočna stvar! Kdo si? Od kod si prišla?

(Vsi razodevajo zavzetje.)

Jovana.

Molitve tvoje drugi del je bil:
Če Božja volja je in sklep nebeški,
Izviti žezlo rodu tvojimu,
Ti vzeti vse, kar so v deželah tih
Očetje tvoji, naši kralji, zmogli,
De ti prihrani tri dari si prosil,
Prijatla serce, zadovoljne persi,
In tvoje Néže ljubljene ljubezen.

(Kralj si solzno lice pokrije, šum zavzetja med pričijočim — nekoliko potihnjenja.)

Še tretjo prošnjo slišati zeliš?

Karol.

Dovelj! Ti verjem! Tega ne zamore
Človeški um! Šam večni Bog te pošle!

Verhepiškop.

Kdo si, o, sveta čudotvorna diva?
Rodila ktera te je srečna zemlja?
Kaj starši so, de tako Bog jih ljubi?

Jovana.

Častitljivi! Imé mi je Jovana,
Nevredna hči sim prostiga pastirja,
Kraljeviga iz terga Dom-Remia,
Ležeciga v okrožju Tulske cerkve.
In jagneta očetove sim pasla
Od mladih let. — Veliko govoriti
Sim slišala od otočanov tujih,
Ki prišli so po morju, vsužiti nas,
In gospodarja dati nam po sili,
Ki tujorojen tujce nas ne ljubi,
Ter de Pariz, veliko mesto, so
Podjarmili, premagali deržavo.
Tedaj prosila mater Božjo sim,
De bi od nas verig sramoto vzevši

Domačiga nam kralja ohranila.
 Pred selam pa, kjer sim rojena, je
 Podoba stara Božje matere,
 Od romarjev obiskana pogosto,
 In poleg nje se širi sveti hrast,
 Po čudežih od nekdej imeniten.
 In rada v senci hrasta, čed čuvaje,
 Sedela sim, kér serce me je gnalo,
 In če se kako jagnje je zgubilo,
 So mi ga vselej sanje pokazale,
 Ko sim zaspala v senci tega dreva.
 — Enkrat ko celo dolgo noč sedela
 V pobožnimu premišlovanju sim
 Pod hrastam, ino varvala se spanja,
 Pred mene stopi porodnica sveta,
 Meč in bandero v rokah; po pastirsko
 Scer kakor jez oblečena, in pravi:
 „Sim jez, Jovana! Vstani! Pusti čedo!
 Gospod te kliče k drugim opravilu.
 Bandero prejmi in opasi meč,
 Deržave moje vražnika pogubi,
 Vladarjev svojih sina v Remo pëlji,
 Ovenčaj ga s kraljevo krono tam.“
 Jez pa sim rekla: Kako podstopiti
 Bi smela tega se, deklina slaba,
 Neznana z boji pogubljivimi!
 Na to pristavi: „Vse divica čista
 Na zemlji doprinese, kar je slavno,
 Obrani če pošvetne se ljubezni;
 Glej mene! Čisto dekle, kakor ti,
 Rodila sim nebeškiga Gospoda,
 In sveta sama sim!“ — Zdaj mojih se
 Oči dotakne, in ko gor pogledam,
 Razmotrim polne angelcov nebesa,
 Ki bele lilje v rokah so imeli,
 In sladek glas po zraku je donil.
 — Tak tri noči se zaporedama
 Prikaže mi rekoč: „Jovana vstani!
 Gospod te kliče k drugim opravilu.“
 In ko prikaže se mi v tretje, bila
 Je nejevoljna in me tak okrega:
 „Pokornost ženski je namemba jaka,
 Terpetje težko njene cene znam,
 Očistiti jo mora ojstra tlaka,
 De sužna tù visoka bode tam.“
 Izrekši to pastirske oblačila
 Razgerne in kraljica večnosti

V svitlosti sončni pred menoj stojí,
In zlat oblak, dvigaje se počasno,
Odnese jo v deželó mira krasno.

(Vsi so ganjeni. Sorelka silno jokaje skríje lica na kraljevih pešsib.)

Verhepiskop

(po dolgim omolknujenju :)

O poterdenju Božjim dvomba vsaka
Človeške umnosti molčati mora.
Nje djanje priča, de resnico pravi,
Ker samo Bog le take čuda dela.

Dünoa.

Ne čudežam, očesu njenim verjem,
Nedolžnosti obraza njeniga.

Karol.

Té milosti alj sim je vreden, grešnik?
Nedvomno vsigavedna pameti, ti
Ponižnost serca mojiga poznaš!

Jovana.

Visocih je ponižnost Bogu draga,
Ti vdal si se, zató ti on pomagá.

Karol.

Tedaj Britancu stal bi srečno v bran?

Jovana.

Oteta tebi Francija bo, sim rekla.

Karol.

Ne bo posiljen, praviš, Orlean?

Jovana.

Loára prej navkreber bode tekla.

Karol.

Premagal bom do Reme vražnike?

Jovana.

Skoz tmo protivnih te popeljem tje.

(Vitezi zarožljajo z orožjem in dajo znamenja serčnosti.)

Dünoa.

Za vojvoda nam daj divico blago,
In brez ozíra sledimo pavsod,

Nej viža nas okó preroško njeno,
Junaški meč pa branil bo jo moj!

Lahir

Ne straši nas vesolni svet v orožju,
Če ona pred armado v bitvo gré.
Nam vojvoda mogočna diva bodi,
In zmage Bog očitno z nami hodi.

(Naprej stopeči vitezi z orežjem zašumijo.)

Karol.

De sveto dekle! vódi vojsko mojo,
Podložni vsi ti bodo knezi njeni.
Ta meč v oblasti perve, ki v togoti
Verhvojvoda ga je nazaj poslal,
Je našel bolji roka od njegove.
Prejemi ga, prerokinja ti sveta,
In bodi nam —

Jovana.

Dofên prežlahtni, ne!

Gospodu mojim po orodju zemske
Oblasti zmaga dana ni. Jez vem
Za drugi meč, ki zmagati mi dal bo.
Oznamnjala ga bodem, kakor duh
Me je naučil; daj mi ga prinesiti!

Karol.

In kje je?

Jovana.

Pošli v stari grad Fjerboaj.
Na mirodvoru svete Katarine
Je poln oblok železniga orodja,
Nekdanjih vojsk obilne soderge.
Med njo je meč, ki meni služil bode.
Po limbarjih je treh spoznati zlatih,
Ki vtisnjeni njegovi dardi so.
S tim mečem, pošli po-nj, premagal bodeš.

Karol.

Pošlite tje, storite kar ukaže.

Jovana.

In belo daj bandero mi nositi,
Škerlatno krog in krog zarobljeno.

Na njej obražena nebes kraljica
 Nej vidi se s prelepim Jezusam
 Nad zemlje kroglo višnjevo plavaje,
 Kér tako mi ukaže sveta mati.

Karol.

Se zgodi tak!

Jovana

(verhepiškopu :)

Gospod visokovredni!

Duhovno roko položite na-me,
 In, svojo hčer, me blagoslovite!

(Poklekne.)

Verhepiškop.

Ti blagoslov delíti prišla si,
 Prejeti ne. — S krepostjo hodi Božjo!
 Mi pa nevredni smo in grešniki.

(Jovana vstane.)

Dvoran.

Klicár britanski hoče pristopiti.

Jovana.

Pripélji ga — kér njega pošle Bog!

(Kralj kimne dvoranu, ta odíde.)

Enajsti nastop.

Klicár. Prejšni.

Karol.

Klicár govôri! Kaj je naročilo?

Klicár.

Za Karola Valoa, Pontjeskiga
 Starosta, kdo odgovor daje tukaj?

Dünoa.

Klicár nevredni! Zavaluh nesramni!
 Ti se podstopiš, kralja zatajiti
 Francozkiga v njegovi lastni zemlji?
 Poslanstva znak te varje, scer bi te —

Klicár.

Froncozka ima eniga le kralja,
In ta živi v britanskemu ležišu.

Karol.

Mir, stric! — Kaj je naročeno, klicár?

Klicár.

Moj zlahtni vojvoda, kervi prelite,
In druge, ki še teči ima, usmiljen,
Ovéra se vojšakov svojih meč;
On ti ponudi dobrovoljno spravo,
Prej ko v naskoku stare Orlean.

Karol.

Daj čuti!

Jovana

(pristopi.)

Sir! Za tebe govoriti
Dovoli mi s klicarjem tim.

Karol.

Govôri,
In sodi ti, alj boj alj mir če biti.

Jovana

(klicarju:)

Kdo pošle te — kdo govori po tebi?

Klicár.

Grôf Salsburí, britanski vojvoda.

Jovana.

Klicár, ti lažeš? Lord ne govori.
Le živi govorijo, mertvi ne.

Klicár.

V obilnosti kreposti ino zdravja
Moj vojvoda živi v pogubo vam.

Jovana.

Je živel, ko si šel. Ubila davi
Iz Orleana ga je strelna krogla,
Ko je iz Laturnela gledal dol.
— Ti smeješ se, ker daljno ti razkrijem?
Očesu svojim, meni ne, verjémi!

Ti srečal boš pogrebšino njegovo,
 Ko te nazaj ponese nôga tvoja.
 Govori zdaj, povej nam naročila!

Klicár.

Če razodeti skrite veš reči,
 Poznaš jih dobro preden govorim.

Jovana.

Jih nečem čuti. Ti pa zdaj besede
 Si moje dobro vtisni, in oznani
 Jih knezam svojim, ki so te poslali.
 — Britanski kralj, in vojvoda ošabna,
 Betfort in Gloster, vodnika deržave,
 Račún nebes in zemlje kralju dajte
 Zavolj kervi prelite po krivici!
 Nazaj mi dajte ključe mest in gradov
 Posiljenih nasprot namembi Božji!
 Divica pride od Boga poslana,
 In vam ponuja mir, alj čert in smert.
 Izvolite! Oznanim vam de veste:
 Namenjena vam ni Francozka zemlja
 Od sina Božjiga. — Moj gospodar
 In moj Dofên, kér Bog mu jo je dal,
 Kraljevi vhod obhajal bo v Parizu,
 Obdan z deržavnim velikani svojim.
 — Zdaj hôdi urno, spravi se na tlak,
 Kér, preden ti dospes okrožje stana,
 Je tam divica — in premage znak
 Postavi na ozidje Orleansa.

(Jovana gré, vse se k odídu dvigne, zagrinalo pade.)

Drugo djanje.

S pečovjem obdana planjava.

Pervi nastop.

Talbot in Lionel, britanska vojskovodja. Filip, burgunski vojvoda.
Vitez Fastolf in Šatiljon z vojšaki in banderami.

Talbot.

V skalovju tim ustanovimo se,
In zagradimo taborišče terdno;
Mordê bežeče trume združimo,
Ki so se v prvim strahu razkropile.
Višín čuvarjev, straž ne zábite!
Preganjbe scer nas varje tàmna noč,
In če perutnic nima clo protivnik,
Se ne bojím napada. Vendar treba
Nam je previdnosti. S prederznim jo
Imamo vražnikam, in smo tepêni.

(Fastolf odide z vojšaki.)

Lionel.

Tepêni! Vodja, s to besedo proč!
Ne smem se spomniti, de v herbet je
Francoz Britanca vidil dans ta dan.
— Oh, Orlean! Ti naše slave grob!
Britanska čast leži na polju tvojim,
Nesramna, smeha vredna vojskoguba!
Kdo bo verjel nekđaj prihodnih časov!
Poaťeske, Azenkurske in Krekiske
Zmagavce v beg je ženska zapodila!

Burgún.

To me tolaži. Od ljudi mi nismo,
Od satana premagani smo bili.

Talbot.

Od satana budalosti — Burgún!
Bo ta pošast mar kneze clo strašila?
Te kvante plajš plahôte vaše slab so —
Zbežali prvi so vojšaki vaši.

Burgún.

Stal nihče ni. Povsoten bil je beg.

Talbot.

Ne tak! Začel se je na vašim krilu.
Vi vpili ste v ležiše telebaje:
Odpert je pekel, satan je s Francozam!
Tak zmešali ste trume, vse zmotili.

Lionel.

Omahnula je vaša stran se prva,
Gotovo!

Burgún.

Kér je prvi tam napad bil.

Talbot.

Šibkost armade je poznalo dekle;
Je vedlo, kje plahôta najde se.

Burgún.

Tedaj Burgún je vse napake kriv?

Lionel.

Če bili bi Britanci sami bili,
Ne bil bi, Bog me! Orlean zgubljen!

Burgún.

Vi bi ga nikdar vidili ne bili!
Kdo vam je v to deržavo tiril pot,
Kdo vam podal prijateljsko je roko,
Ko ste na ta sovražni breg stopili?
Kdo kronal je Enrika vašiga,
Kdo pridobil mu je francozke serca?
Ko bi ne bila krepka roka moja
Vodila vas, nikdar bi gledali
Ne bili dima dimnikov francozkih.

Lionel.

Ko bi z bahanjem se storilo, celo
Bi samši vi premagali Francozko.

Burgún.

Vas péče, de je Orlean zgubljen,
In jeze žolč napenjate v prijatla.
Kaj uzrok je, de nam je spodletela?
Požrešnost vaša! Meni se udati
Je bilo mesto že namenjeno,
Zavidnost vaša spačila je vse.

Talbot.

Obsedovali nismo ga za vas.

Burgún.

In kako šlo bi vam brez mojih trum?

Lionel.

Ne hujši, znajte! kot pri Azenkurtu,
Kjer tēpli smo in vas in celo Francjo.

Burgún.

Vam vendar mar je bilo naše družbe,
In drago kupil jo je varh deržavni.

Talbot.

De, drago, drago smo jo plačali,
S častjo britansko dano pod Orleanam.

Burgún.

Ne dalej, Lord! Scer bi se ksati znali.
Alj sim zató nezvest gospodu svojim,
Oskrunši se z imenam izdajavca,
De bi po tujcu te besede terpel?
Kaj delam tukej in Francoze bijem?
Če nehvaležniku služiti imam,
Bom rajši kralju prirojenimu.

Talbot.

Z Dofēnam ste v pogovoru, mi vemo;
Pa se bo sredstvo našlo, tim ni dvombe,
Oteti se — izdajstva.

Burgún.

Smert in čert!
Se tako vède z mano? Šatiljon!
K odidu združi urno naše trume,
Domú se vernemo.

(Šatiljon odide.)

Lionel.

Veselo pot!
 Britanska slava naj čistejši sveti,
 Ko v lastni meč Britán zaúpaje
 Brez pomagavca samši se vojskuje.
 Nej vsak se sam obnaša v boju svojim,
 Resnično je in bo: Pošteno nikdar
 Ne združi se francozka kri z britansko.

Drugi nastop.

Kraljica Izabó z dvoráničam. Prejšni.

Izabó.

Kaj čuti moram, vodji! Jenjajte!
 Katér planet, možgane mesajoč,
 Vam um kalí in moti zdravo pamet?
 Zdaj, ko edinnost vas ohrani samo,
 Razdružiti se čéte in med sabo
 V prepiru si nakloniti pogubo?
 — Daj, žlahtni vojvoda, nazaj uzmíte
 Prenagljene ukaze. Slavni Talbot,
 Potólazíte jezniga prijatla!
 Daj, Lionel! Pomogníte mi serca
 Ponosne v spravi zadovoliti.

Lionel.

Ne jez, Miladi! Meni je vse jedno.
 Jez mislim tak: Kar skup ne more biti,
 Po pámeti ravná, če loči se.

Izabó.

Kaj? Tak peklenska sleparija, v bitvi
 Nam pogubljiva bivši toliko,
 Nas tudi tukaj um kalivši mami?
 Povejte, kdo začel je kreg? Lord žlahtni!

(Talbotu:)

Ste vi koristi pozabivši lastne
 Ranili tak prijatla vredniga?
 Brez dlana tega vi kaj morete?
 On kralju vašim je sozidal tron;
 Opira ga — podere ga, če hoče,
 Imé njegovo moč je vaša. Cela
 Britanja, ko bi ljudstvo vse
 Na brege naše vergla, ne zamore

Podjarmiti Francozke, če je zložna,
Francoza le Francoz premaga, znajte!

Talbot.

Prijatla vemo zvestiga častiti,
Nesvestimu braniti je dolžnost.

Burgún.

Ki vanati hvaležnosti se hoče,
Lažnivca merd prederznih mu ne manjka.

Izabó

(Burgúnu:)

Kak, vojvoda! Bi mogli vi odreči
Se tako srama in časti kneževske,
De v roko segli bi, katera vam
Ubila je očeta? Nor bi bili
Dovolj, de bi z Dofênam serčne sprave
Zanesli se, potem ko ste ga sami
Na stermi breg pripahнули pogube?
Opirati ga pada tik bi hotli
Nespametno razdjaje delo svoje?
Tù so prijatli vaši. — V terdni zvezi
Z britanskim rodam klije vaša sreča.

Burgún.

Z Dofênam mir je moja zadna misel,
Prevzetnosti in zaničevanja
Bahačev pak britanskih ne prenesem.

Izabó.

Prenagljeno besedo pozabite.
Velika žalost vojskovoda tare,
Nesreča pa krivične dela nas.
Objemita se, daj! Zacelimo
To rano urno, preden smertna bode.

Talbot.

Kaj se vam zdi, Burgún? Premagati
Se rado da od uma zlahtno serce.
Kraljica so besedo modro rekli;
Ta rokostisk ozdravi rano nej,
Ki jo prenaglo vsekal je moj jezik.

Burgún.

Po pameti Madama govorijo,
Moj serd pravičen vogne se potrebi.

Izabó.

Prav! Bratovsko se serčno poljubivši
 Ponovljeno zdaj zvez uterdita,
 In zgine v sapi nej beseda britka.

(Burgún in Talbot se objameta.)

Lionel

(gledaje ju, za-se:)

Pokoju blagor, ki ga Furja snuje!

Izabó.

Premagani smo v bitvi, vojskovodje!
 Protivna nam je sreča bila v njej.
 Ne zgubite za voljo tega serca;
 Dofên obupa Božje brambe, vraž
 Peklenskih iše si pomoč; pa nej
 Zastonj se zverne v pogubljenje večno,
 In satan clo ne otmi ga pogina.
 Zmagavno dekle njemu trume viža,
 Jez vižala bom vaše, jez vam bodem
 Namest divice in prerokinje.

Lionel.

V Pariz, Madam, verníte se. Mi čemo
 Z orožjem zmagati, ne z ženskami.

Talbot.

De, de! Verníte se! Kar ste v ležišu,
 Gré vse narobe, sreče ni v orožju.

Burgún.

Verníte se! Ni k dobrim vaša priča.
 Vojšak, Madam, spotika se ob vas.

Izabó

(jih osupnjeno zaporedama gleda.)

Burgún, vi tudi? Vi potegnete
 S tim nehvaležnim lordi proti meni?

Burgún.

Odíte, daj! Vojšaku serce vpade,
 Ko misli, de za vaše se vojskuje.

Izabó.

Jez komaj mir med vami sim storila,
 In že se vsi obrnete nad mene?

Talbot.

Odite z Bogam! De le vi ste proč,
Nas gróza tudi satana ne bode.

Izabó.

Alj nisim zvesta tovaršica vam?
Kaj ni namemba vaša — moja tudi?

Talbot.

Pa vaša — naša ne! Mi imamo
Z Dofênam dober boj, pošten prepír.

Burgún.

Očeta smert kervavo jez mašujem,
Dolžnost otročja meč posveti moj.

Talbot.

In brez ovinkov! Vaše zaderžanje
Z Dofênam ni — ne dobro, ne pošteno.

Izabó.

V deseto bodi rodovino klet!
Pregrešil se nad materno je glavo.

Burgún.

Vam plačal je za moža in očeta.

Izabó.

Prederzne se soditi moje šege.

Lionel.

Gotovo, to od sina ni spoštljivo!

Izabó.

Preganja me, in pošle me na tuje.

Talbot.

Le splohne želje s tim dopolnil je.

Izabó.

Ubij me strela, če mu kdaj odpustim!
Prej ko v očetovi državi vlada. —

Talbot.

Se odpoveste svojiga poštenja.

Izabó.

Mehkužne duše! Vi ne veste kaj
 Zamore v serdu serce materno.
 Jez ljubim ga, ki dobro mi stori,
 Čertim ga, ki me rani — če je sin,
 Tim več je vreden čerta mojiga.
 Življenje vzamem, komur sim ga dala,
 Nesramno če prevzetnosti prederzne
 V naročje greši, ki ga je spočelo.
 Vi z mojim sinam se vojskujete,
 In nimate ne uzroka ne pravde.
 Kaj je Dofên pregrešil zoper vas?
 Katerih vam dolžnosti ni dopolnil?
 Vas častoglad, sirov zavid vas tira,
 Jez mati sim, tedaj ga smem čertiti.

Talbot.

De, v mašovanju čuti mater svojo.

Izabó.

Hinavci votli! Kak vas zaničujem,
 Ki golufate svet in sami sebe.
 Vi Angličani roke roparske
 Stegujete po Franciji, kjer pravice
 Na toliko prostora nimate,
 Kar bi kopito konjske noge krilo.
 Ta vojvoda, ki dobriga se slini,
 Izdá domovje lastno, dedov svojih
 Deržavo tujcu, vražniku deržavnim;
 In vonder vam je tretja reč — pravica!
 — Jez hlimbo zaničujem! Kakor sim,
 Tak hočem, de me vidi svet.

Burgún.

To slavo

Ste s krepko dušo naklonili si!

Izabó.

Jez imam želje, gorko kri, ko druge,
 Kraljica de živim, ne de se zdim,
 Sim prišla v to deržavo. Kaj sim hotla
 Veselja se odreči, kér je kletba
 Osode moje radoželjno mladost
 Pridružila zaročniku neumnim?
 Slobodo cenim višji od življenja,
 In kdor mi to prikrati — Tode kaj

Prepirati se z vami svojih pravn?
 Debela kri vam teče leno v žilah,
 Vi samo serd, veselja ne poznate!
 Ta vojvoda, ki svoje žive dni
 Med zlim in dobrim omahuje se,
 Ne zna ljubiti, ne čertiti serčno
 — V Meluno grem. Za kratek čas in družbo
 Mi tega dajte —

(pokaže Lionela.)

Všec mi je! Storite
 Potem kar se vam zdi! Ne menim se
 Ne za Burgunce več, ne za Britance.
 (Migne dvoraniču in gré.)

Lionel.

Ne dvomite! Naj krasniši jetnike
 Francozkih trum vam pošlemo v Meluno.

Isabó

(se poverne.)

Vi dobri ste po glavah z mečem bití,
 Francoz le zna prijazno govoriti.
 (Odíde.)

Tretji nastop.

Talbot. Burgún. Lionel.

Talbot.

Oh, kaka žena!

Lionel.

Vaše mnenje, vodja!
 Alj dalej bežimo, alj se nazaj
 Obernemo in z derznim maham naglo
 Današne zgube zbrisemo sramoto?

Burgún.

Prešibki smo in trume razkajene,
 Prenova še v armadi gróza je.

Talbot.

Premagala nas je le slepa gróza.
 Mamljivi vtisk trenutja eniga,
 Strašilo to oplášeniga zdetja
 Se v bližjemu pregledu staja v nič.

Tedaj sovét je moj, de peljemo
 Nazaj čez reko jutro zgođej trume
 Sovražniku nasprot.

Burgún.

Pomislite!

Lionel.

O tim ni dvombe, z vašim dovoljenjem!
 Dobíti urno zgubljeno se mora,
 Sramota scer nam je na vekomaj.

Talbot.

Je sklenjeno — in bijemo se jutro,
 Strahote de razdenemo pošast,
 Katera trume slepi in obabi.
 S tim satanam diviškim dajmo se
 V minosebu poskusiti prepíru.
 Če se nasprot postavi meču hrabrim,
 Tak je posledno škodo nam storila;
 Če ne — in de se vogne je gotova —
 Tedaj armadi coper je razjasnjen.

Lionel.

Veljá! In meni, vodja, lahki bor
 Brez rane in kerví prepustite.
 Ujeti živo upam si pošast,
 In nesti jo na lastnih svojih rokah,
 Bastarda pričo, njeniga hotivca,
 V britanski tabor k radosti armade.

Burgún.

Preveč obljubite!

Talbot.

Če jo dohitim,
 Prerahlo jo objemati ne mislim.
 Zdaj pojdimo, de v kratkimu počitku
 Okrepčamo utrudeno natoro,
 Potem na noge, ko se dan zazori!

(Odidejo.)

Ceterti nastop.

Jovana z bandero in čelado na glavi, oklep na persih, scer po žensko oblečena. Dūnoa. Lahir, vitezi in vojšaki se na potu med skalovjem prikažejo in urno zaporedama na igrališe dohajajo.

Jovana

(ob tim, ko po potu med skalovjem neprenehama vojšaki na igrališe prihajajo, vitezam okoli stoječini:)

V ležišu smo, nasíp je prekoračen!
 Pokojnih tmin molčanje zdaj na stran,
 Ki vходу vašim je potrebno bilo.
 Sovražniku z vojaškim kričem strašno —
 Bog in divica — se na znanje dajte!

Vsi

(zagromijo strašno z orožjem rožljaje.)

Bog in divica!

(Bobni in trobente.)

Stráže

(za igravnico:)

Vragi! Vragi! Vragi!

Jovana.

Zdaj bakle v pest! Zapalite šotore!
 Nej grozo jim pomnoži ognja serd,
 In jih obdá poguba krog in krog!

(Vojšaki odidejo — Jovana hoče slediti.)

Dūnoa

(jo vstavi.)

Jovana! Ti dopolnila si svoje!
 Si v sredo nas ležiša pripeljala,
 In dala nam sovražnika v oblast.
 Zdaj pa ogibaj bitve se, in nam
 Doversenje kervave sodbe pusti.

Lahir

Armadi samo pot pokaži zmage,
 Pred njo bandero s čisto roko nôsi,
 Morivniga ne vzemi meča v dlan;
 Ne skušaj vojsk lažniviga malika,
 Kér brez obzira slepo vlada on.

Jovana.

Motiti me, in duhu, ki me viža,
 Veljevati kdo smé? Pušica mora

Leteti, kamor zadervi jo strelice;
 Jez biti moram, kjer nevarnost je.
 Poginula ne bom, ne tù, ne dans,
 Prej krono bom na glavo kralju djala.
 Ne vzame mi življenja duša živa,
 Dokler končan nebeški klic ne biva.

(Odíde.)

Lahir.

Daj! Urno za junakinjo, Dūnoa!
 De najne persi skit ji boste varni.

(Odídeteta.)

Peti nastop.

Britanski vojšaki v begu — potem Talbot.

Pervi vojšak.

Oj! oj! Divica sred ležiša, oj!

Drugi.

Kaj še? Nikdar! Kak prišla bi v ležiše?

Tretji.

Po zraku! Satan jo je nesel not!

Četerti in peti.

Gorjé! Gorjé! Bežite! Vse je mertvo!

(Odídejo.)

Talbot

(pride.)

Ne čujejo — Mi stati nečejo!
 Raztergane pokornosti so vezi!
 Ko de bi satan svoje legione
 Prekletih duhov bil iz pekla spustil,
 Omamljenje neumno s plašnim hrabre
 Naprej podí; ni moč sovražniku,
 Ki kakor divji tok ležiše polni,
 Postaviti nasprot nar manjši trume.
 — Sim samo jez jedini trezen, ino
 V bolezní vse vročinski bléde krog?
 Bežati pred mehkači tim francozkim,
 Ki v bitvah smo jih dvajseterih tépli!
 Kdo je tedaj nepremaglivka ta,
 Ta boginja strahú, ki srečo vojske

Na enkrat preoberne, plašen trop
Boječih sern premeni v oroslane?
Sleparka, ki junakinjo se slini,
Preskušene junake bo strašila?
Vso slavo mojo ženska vzame mi?

Vojšak
(pribeži.)

Divica, oj! Pobegni vojvoda!

Talbot
(ga prebode.)

Pobegni v pekel ti! Presunem ga,
Ki govori od straha mi in bega!
(Odide.)

Šesti nastop.

Pregled se odprè. Britansko taborišè v plemenu krog in krog. Bobnanje,
beg, preganjba. Čez nekaj časa pride

Montgomeri.

Kam bežal bi? Vse krog sovražniki in smert!
Z grozivnim mečem tukaj vojvoda serdit,
Branivši nam pobeg, dervi v pogubo nas;
Divica grozna tam divjá na vse strani,
Kot ognja silni žar.—De varno skrili bi se,
Ni germa krog in krog, berloga, rova ni.
O, de preplaval nikdar morja bi ne bil,
Nesrečnik jez! Obnoril me je prazen sanj,
Dobiti v boju slavo doberkup in čast;
In glej, osoda treši me v ta strašni boj.—
O, de bi dalječ proč na bregu cvetnimu
Saverne še domá v pohištvu varnim bil,
Kjer so ostali mati mila v žalosti,
In sladko mi nevesto za-me stiska skerb.

(Jovana se v delji prikaže.)

Gorjé! Kaj vidim tam? Prestrašna bliža se!
Med plameni požara mi bleši nasprot,
Kot iz peklenskih tmín o polnoči pošast.—
Utéči kam! Z gorečím gledí me derží,
Nebrojno zanjč očés, motivši nikdar se,
Na mene verze sem, de noga zamotá
Če dalej bolj in bolj mi v coperski se klonč,
In kakor zvezana mi v begu odpové.
Tje moram gledati, v moriven ta obraz,
Če ravno se nasprot natora cela vprè.

(Jovona se nekoliko bliža, ter postoji.)

Se bliža! Nečem čakati, de strašna prej
Na mene plane, grem kolena ji objet,
Usmiljenja prosit; sej vonder ženska je,
Mordé jo gane reka mojih britkih solz!

(Ko se ji bližati hoče, ona naglo pred njega stopi.)

Sedmi nastop.

Jovana. *Montgomeri.*

Jovana.

Britanka ti je mati! Umri! Si zgubljen!

Montgomeri

(pred njo na kolena pade.)

Nikar moriti ga, ki se ne brani več!
Od sebe vergel sim branivni skit in meč,
Pred tabo tu klečim in prosim golorok,
Življenja svit mi pusti, uzmi za-nj odkup!
V obilnosti živijo oče mi domá
V prelepi zemlji vlaški, kjer med lokami
Zelenim tje Saverna vije tok srebern,
Spozná jih gospodarja petdeset vasí.
Za sina dajo mnogo čistiga zlatá,
Ko zvejo de v francozkim taboru je živ.

Jovana.

Omamljen trap! Zgubljen! Divici v strašni dlan
Si pogubljivo prišel, iz kateriga
Ni upati odkupa, ne otetbe več.
Če bi v oblast osoda krokodilovo,
Alj pisanimu risu v nohte trešla te,
Če bil bi mladi zarod oroslanki vzal,
Sprostiti znal bi milost alj zanašanje;
Divico srečati je pa gotova smert.
Kraljestvu ojstrimu, nepozabljivimu,
Zavezana po spravi nezlomljivi je,
Vse z mečem pokončati, kar je živiga
Postavi pomenljivo vojske bog nasprot.

Montgomeri.

Govor je strašen tvoj, prijazen je pogled,
Od blizo viditi ti nisi grozna mar,
In licu milimu se odpre serca čut.
O, po krotkosti rahli spola tvojiga,
Usmili mladosti se moje, prosim te!

Jovana.

Na spol ne upaj moj! Ne kliči ženske me!
 Kot netelesni duhi, ki ne snubijo
 Po zemsko, tak človeških spolov nisim jez,
 Pod jeklam tim nečutnim serca v persih ni.

Montgomeri.

Po zakonu ljubezni svetodelnima,
 Katerimu je vsak podložen, te rotim,
 Nevesto ljubeznivo pustil sim domá,
 Tak lepo kakor ti si v cvetju mladosti,
 In britke solze plaka, de bi vernil se.
 Oj, če ljubiti upaš, in če upaš kdaj,
 Ljubezni srečna biti, tak ne loči serc,
 Ki sveta véz ljubezni ju sklenila je.

Jovana.

Malike tuje kličeš in posvetne zgoj,
 Ki meni sveti niso, ne častilivi.
 Nič od vezi ljubezni klicane ne vem,
 In nikdar znati nečem njenih praznih služb.
 Življenje brani svoje, tebe kliče smert!

Montgomeri.

Usmili mojih staršev tužnih se tedaj,
 Ki sim domá zapustil jih. Gotovo ti
 Zapustila si starše v skerbi britki tud.

Jovana.

Ti opominjaš me, nesrečnik, koliko
 So matere francozke zgubile otrók
 Po vas, očete skerbne koliko družín,
 Možove koliko nevest obljubljenih!
 Nej matere britanske tudi skusijo
 Obupanje in britke solze, kakor so
 Francozke tužne žene lile jih do zdaj.

Montgomeri.

Nežalovan umreti v tujim grenko je!

Jovana.

Kdo klical vas je v tuje, plodni prid in trud
 Poljan zatreti naših, od ogniša nas
 Domačiga poditi, bojnih bakel žar
 Metavati v svetišče miroljubnih mest?
 Vi mislili ste v praznim zdetju svojih serc,

Slobodne Franke v sram podreti sužnosti,
 In to veliko zemljo, kakor čolniček,
 Ošabnimu pripeti brodu svojimu.
 Bedaki! Na prestolu visi Božjimu
 Francozki gerb kraljevi; prej iztergate
 Nebeškim vozu zvezdo, ko deržavi tej,
 Nerazdertljivi vedno, eno samo vas. —
 Osvete dan je prišel; nikdar več nazaj
 Ne boste živi morja mérli svetiga,
 Ki ga v mejnik namenil Bog je nam in vam,
 In kteriga prederzno ste preplavali.

Montgomeri

(spusti njeno roko.)

Umreti imam, oj! objema smert me žé.

Jovana.

Prijatelj umri! Bati smerti se, zakaj?
 Nepremeljive vsim osode bati se?
 Glej! Jez le šibka ženska, pastarica sim,
 Pastirske palice nedolžne vajena
 Je roka ta, ne meča pogubljeviga.
 In vonder, tirana iz trat domačih, iz
 Očetoviga lóna, sesternih od pers,
 Tu moram, moram — sili me nebeški klic,
 Ne lastni mik — davivši biti gróze duh.
 Ne v radost meni, v strah in britko žalost vam,
 Sejati smert, na zadnje smerti pasti v plen!
 Zakaj vernjenja dan mi ne zasije več;
 Mnogterim še iz vas po meni pride smert,
 Mnogtera vdova bo po meni; zadnič pak,
 Namembo spolniti, umerla sama bom.
 — Zdaj spolni svojo ti. Potegni krepko meč,
 Veljá za sladki dar življenja biti se.

Montgomeri

(vstane.)

Če umerjoča si, in jeklo rani te,
 Namenjeno zna biti tudi roki tej,
 Poslavši v pekel te, končati naš obúp.
 Osodo svojo v roke Božje položim:
 Ti pa, prekleta, duhe kliči na pomoč
 Peklenske svoje, in življenje varuj si!

(Montgomeri dvigne skit in meč, in se je loti — za igravnico se oglasi
 bojna godba; po kratkim boru pade Montgomeri.)

Osmi nastop.

Jovana sama.

Jovana.

Počivaj! Noga tvoja nesla te je v smert!

(Od njega stopivši stoji zamišljena.)

Visoka diva! V meni ti mogočna si!
 V nejakó mi desnico dihneš silno moč,
 Obdaš mi krepko dušo z nesprosljivostjo.
 Protivnika teló cveteče raniti,
 Mi serce omaguje, roka trepetá,
 Ko de bi vlomila v cerkovni sveti hram;
 Že svitle nožnice me grôza je in strah.
 Alj kadar treba je, mi naglo pride moč
 Motivši nikdar se v trepeči roki meč
 Se sam od sebe viža, kakor živi duh.

Deveti nastop.

Jovana. Vitez z viziram zapertim.

Vitez.

Preklenka! Ura tvoja vdarla je!
 Iskal sim te po celimu borišu,
 Slepárstvo pogubljivo! Zgini v brezdno,
 Iz kteriga si prišla na svitlobo.

Jovana

Kdo si, ki te nesreča tvoja zdaj
 Mi dá v oblast? Dostojnost ti je knežka,
 Podoben pa Britancu nisi, kér
 Burgunska te preveza razločuje,
 Kateri vklanja meč se moj spoštljivo.

Vitez.

Zaveržena! Ti vredna nisi pasti
 Po rôki kneza žlahtniga. Prekleteo
 Odsekati bi mogla glavo tebi
 Sekira rabeljna, ne meč junaški
 Burguna, vojvoda kraljeviga.

Jovana.

In ti si sám ta žlahtni vojvoda?

Vitez

(odprè vizir.)

Ta sim! Nevredna, tresi se, obúpaj!
 Ne reši več te vraža satanska,
 Premagala si dosihmal mehkúne,
 Zdaj je junak pred tabo.

Deseti nastop.

Dünoa. Lahir. Prejšni.

Dünoa.

Stoj, Burgún!

Z možmi bojuj se, ne z divicami.

Lahir.

Prerokinje jez branim sveto glavo;
 Predreti prej ti moje persi moraš. —

Burgún.

Se ne bojím, ne te vasvavne Circe,
 Ne vas po njej premenjenih neslavno.
 Sramuj se, Dünoa! Stúdi se, Lahir!
 Junaštvo staro k satanskim sleparstvu
 Ponižata, zaveržene oprode
 Se delata vlačuge čertove.
 Naprej! Premalo vas je vsih! Ki zlodju
 Pridruži se, obupa Božje brambe.

(Se pripravljajo v bor — Jovana med-nje stopi.)

Jovana.

Nehajte!

Burgún.

Se bojiš za svojiga
 Hotivca? Pričo tebe nej —

(Sili z mečem Bastardu nasprot.)

Jovana.

Nehajte!

Ločíte ju, Lahir! Francozka kri
 Prelita nima biti. Mêče proč!
 Nad zvezdami je drugo sklenjeno —
 Saksebi, pravim! Čujte in častite
 Iz mene duha govorečiga!

Dünoa.

Zakaj ustaviš dvignjeno mi roko,
Mudiš kervavo sodbo mečev ostrih?
Gotov je mah, železo bliska se,
Ki Francijo mašuje in umiri.

Jovana

(v sredo stopivši na široko protivnike loči — Bastardu:)

Ti stopi v stran!

(Lahiru:)

In ti ne gani se!

S tim vojvodam govóriti imám.

(Vse utihne.)

Kam kaniš, o Burgún! kje je sovražnik,
Ki morželjevno tvoj pogled ga iše?
Ta zlahtni knez je Francje sin ko ti,
Ta hračbri — tvoj zemljak, v orožju brat,
Jez tudi hči sim tvoje domovine.
Mi vsi, ki nas pogúbili želiš,
Smo tvoji. — Roke, za objeti te,
Razširjene, kolena v tvojo čast
Pripognjene imamo. — Jeklo naše
Ojstrosti nima proti tebi. Lica
Podobne kralju našimu so nam
Častitljive v čeladi clo sovražni.

Burgún.

Ti vabiš, o Sirena! žertve svoje
Z besedo sladko priliznivih ust.
Kovarka, mene ne oslepiš. Zanj
Jezičnih so zabranjene mi ušesa,
In ojstre pšice tvojiga pogleda
Oklep odbije krepki mojih pers.
K orožju, Dünoa!
Z mečmi se bímo, ne z besedami.

Dünoa.

Z besedo zdaj, z mečmi potem. Alj se
Bojiš besed? Plahôta tudi to je,
In znamnje djanja nepravičniga.

Jovana.

Zapovedljiva sila k nogam tvojim
Ne tira nas; proseči nismo tukaj.
Ozri se krog! Poglej! Premenjeno
Britansko taborišè je v pepel,

Merliči vaši krijejo poljane,
 Francozko péti bojno trombo slišiš,
 Bog je presodil, zmaga naša je.
 In glej! gotovi smo, deliti s tabo
 Ulomljen ravno javorični berst.
 — Daj! Stopi k nam, begún preblagi! K nam,
 Kjer je pravica ino zmage čast.
 Podám ti, glej! poslanka Božja jez,
 Sestrinsko roko. V čisto našo družbo
 Potegniti te hočem, de te rešim.
 S Francozko Bog je. Angeli njegovi,
 Nevidno tebi, se za nas borijo;
 Vsi z liljami okinčani so krasno.
 Ko te bandera jasna naša reč je,
 Divica čista je podoba njena.

Burgún.

Zanjkljivo je lažnivca govorjenje,
 Ko deteta nedolžniga je njeno.
 Če vražni duh besedo njeno víža,
 Zmagljivo yé posnemati nedolžnost.
 K orožju! Čuti nečem dalej. Slabši
 Ušesa so od roke moje, vidim.

Jovana.

Ti copernico psuješ me, peklenskih
 Me dél dolžis. — Tolaziti togoto,
 Storiti mir, so to peklenske dela?
 Je sprava brezdna večniga iztok?
 Kaj sveto je, človeško prav, nedolžno,
 Če za domovje boj ne bil bi tak?
 Kdaj je natora sama sabo tako
 V prepíru, de bi zábile nebesa
 Pravično reč, in satan bi jo branil?
 Če pa je to, kar jez ti rečem, dobro,
 Od kod mi pride, ak od Boga ne?
 Kdo bi se bil na ovčji paši meni
 Pridužil nek, priprosto pastarico
 Podučiti v kraljevím opravilu?
 V kneževski družbi nikdar nisim bila,
 Neznana je umetnost mi besede.
 Zdaj pa, ko treba je, de tebe ganem,
 Mi pride um, stvari visocih znanje,
 Osoda kraljev in deržav leží,
 Kot sonce jasna, meni pred očmí,
 In grom nebeški tím jeziku dan je.

Burgún

(dvigne oči živo ganjen in jo zavzet gleda.)

Kaj z mano je? Kaj se godí? Alj Bog
 Oberne mi globoko v persih sercé?
 Ne moti, ne — ganljivi tak obraz!
 Če v meni to premembo čudo snuje,
 To čudo je resnice večne kras;
 Bog pošle te, to serce mi pričuje!

Jovana.

De, ganjen je! Zastojn prosila nisim;
 Oblak togote gromonosni taja
 Iz čela v solzah se njegoviga,
 In iz očesa, mir sijaje, sveti
 Prijazniga mu čuta sonce zlato.
 — Z orožjem proč! Objemite se serčno!
 Premagan je — v očesu solze — naš je!

(Meč in bandero ji odpadeta, z razpetima rokama se mu urno bliža in ga strastno objame; Lahir in Dúnoa veržeta meča proč in se mu bližata, de bi ga objela. Zagrinalo pade.)

Tretje djanje.

Dvor kralja Karola v Šalonu na Marni.

Pervi nastop.

Dünoa. Lahir.

Dünoa.

Prijatla serčna, v boju brata bivši
Sva dvigala za cil enak desnice,
Edinih misli v žalosti in smerti.
Nikar de bi ljubezen vez razderla,
Ki vsih prememb osodnih je terpela.

Lahir.

Knez, čujte me!

Dünoa.

Vi ljubite divico,
In dobro vem, kaj mislite storiti;
Stoječih nog namenjeni ste h kralju,
Sprosit si jo v darilo. — Zaderžati
Plačila zasluženiga ne more
Junaštvu vašim. Tode spomnite se!
Prej ko v naročju drugiga jo gledam —

Lahir.

Posluh, kraljevič — daj!

Dünoa.

Očesa slast,
Zginljiva naglo, me do nje ne tira.
Dokler te čudne vidil nisim, ktero
Deržavi v rešenje in meni v zakon

Poslal je Bog, nobena ženska ni
 Mi ganula nepremagljive misli.
 Njo vidši pak sim zdajci se zavezal
 S prisego sveto, de mi žena bode.
 Zakaj junaku le junakinja
 Družica biti more. Serce vrelo
 Na sercu če počivati enakim,
 Ki jo razumi in prenesti znade.

Lahir.

Kje malo svoje zasluženje smem
 Primerjati junaški slavi vaši?
 Kjer snubiti grôf Dünoa se nameni,
 Tam vogniti se mora vsak protivnik.
 Le rekel bi, de ovčarica prosta
 Ne more vam dostojno žena biti.
 Kraljeva kri, ki v žilah vaših teče,
 Zaverže tak nevredno zmešanje.

Dünoa.

Natore svete plod nebeški ona
 Je kakor jez, in meni ravnorodna.
 Kaj rôke knežke bi nevredna bila,
 Ki je nevesta čistih angelov?
 Ki z nevmerjočo si svitlostjo glavo
 Okinči, jasniši od kron posvetnih?
 Ki vsiga sveta skupno veličanstvo
 Pod sabo vidi tàmno, zaničljivo?
 Prestoli knežki v kopo djani vsi,
 Do zlatih zvezd nebeških dvignjeni,
 Ne tikajo sloveče visokosti,
 Kjer ona vlada v angelski svitlosti.

Lahir.

Nej sodi kralj.

Dünoa.

Nej ona sama sodi!
 Oprostila Francozko je, in sama
 Slobodno mora serce darovati.

Lahir

Tu pride kralj!

Drugi nastop.

Karol. Sorelka. Düşatel. Šatiljon. Prejšni.

Karol

(Šatiljonu:)

Tak pride! Kralja svojiga spoznati
Me hoče, rekli ste, in mi priseže?

Šatiljon.

Gospod, tu, v mestu svojimu kraljevim,
Ti noge će objeti vojvoda,
Moj gospodar. — Naročil meni je,
Njegoviga de kralja te pozdravim.
On sledi mi, in kmalo sam bo tukaj

Sorelka.

On sam! O, lepo sonce dneva tega,
Ki nam donese radost, mir in spravo!

Šatiljon.

Sò sabo pelje dve sto vitezov,
Namenjen je poklekniti pred tebe,
Pa se zanaša, de ne boš dovolil,
De ga, ko strica, boš objel prijazno.

Karol.

Pritisniti ga k sercu hrepením.

Šatiljon.

O vidu pervim stariga prepira
Govor ne tikaj, prosi vojvoda.

Karol.

Na vekomaj pozabljeno mi bodi,
Kar teklo je med nami. V jasne dni
Prihodnih časov zreti hočemo.

Šatiljon.

Ki za Burgúna so borili se
Imajo vsi deležni biti sprave.

Karol.

Kraljestvo svoje dvojno tak pomnožim.

Šatiljon.

Kraljica tudi Izabó v pogoj,
Če hoče, bodi zapopadena.

Karol.

Le ona z mano, jez se ne prepiram;
Med nama mir je, ko se ona umiri.

Šatiljon.

Dvanajstica prežlahtnih vitezov
Obljube tvoje biti ima porok.

Karol.

Obljube so mi svete.

Šatiljon.

Verhepiškop
Delijo naj med vama sveto hostjo
V zastavo ino pečat zveste sprave.

Karol.

Gotovo tak zveličanje mi bodi,
Kot je beseda sercu mojim ravna.
Želi zastav še družih vojvoda?

Šatiljon

(z oziram na Düşatela.)

Tu vidim pričo, ki bi znala prvo
Ostrupiti pozdravje —

(Düşatel se 'molčé upoti.)

Karol.

Düşatel,

Odídi! Vojvoda ogibaj se,
Dokler se vida tvojga ne privadi!

(Sledivši mu z očesam naglo za njim stopi ter ga objame.)

Prijatel zvest! Za mir in srečo mojo
Si bil namenjen več ko to storiti.

(Düşatel odíde.)

Šatiljon.

Ta rokopis pogodbe druge kaže.

Karol

(verhepiškopu :)

Vravnajte ga. Mi vse dovolimo;
Ni cene za prijatla prevelike.
Dünoa! Sto žlahtnih vitezov zberite
In vojvoda vpelitate nam prijazno.
Okrasijo nej trume z berstmi se,

De brate svoje sprejmejo dostojno,
 Okinči nej se prazno celi grad,
 Zvonovi nej na znanje dajo slavno,
 De Francja se z Burgunsko druží ravno.

(Trobente zapojejo — dvoran pristopi.)

Čuj! Kaj pomeni to trobentanje?

Dvoran.

Obhaja vhod burgunski vojvoda.

(Odide.)

Dünoa

(gré z Lahiram in Šatiljonam.)

Na noge! Urno! Vojvodu nasprot!

Karol

(Sorelki:)

Ti jokas, Neža? Skor kreposti manjka
 K prenešenju prigodbe te clo meni.
 Ah, koliko jih je poderla smert,
 Prej ko sva mogla viditi se mirno.
 Na zadnje vonder mine vsak vihar,
 Po nar tamnejši nôči se daní,
 In ko je čas, posledni sad zori.

Verhepiškop

(ob oknu.)

Tešnobe komaj vojvoda se brani,
 Vriskaje ga raz konja dviga ljudstvo,
 Ostroge mu kušujejo in plajš.

Karol.

Moj dober ljud! Tak naglo vnet ljubezni,
 Kot serda svojiga. — Kak hitro je
 Pozabljeno, de mu ta vojvoda
 Ubijal sine je, moril očete.
 En miglej sam pobota vse življenje.
 — Sorelka, zbrihtaj se! Veselje tvoje
 Bi znalo ost njegovi duši biti;
 Nič ne osrami ga, in nič ne žali.

Tretji nastop.

Burgunski vojvoda. Dūnoa. Lahir. Šatiljon. Dva druga viteza burgunska. Vojvoda postojí na pragu; kralj se mu nasprot gibne, vojvoda se urno bliža, in ko se hoče na koleno spustiti, ga kralj prestreže in objame.

Karol.

Ste nas prehitili. — Vpeljati smo
Vas hotli. — Urne konje imate.

Burgún.

K dolžnosti moji so me nesli.

(Objame Sorelko in jo v čelo poljubi.)

Teta!

Dovolite. To je pravica naša
V Arazu. — Lepih žen nobena šege
Se te ne sme braniti.

Karol.

Dom ljubezni

Je vaše dvorstvo, slišim, ino terg,
Na katerim snide vse se kar je krasno.

Burgún.

Mi smo teržeči narod, o moj kralj!
Kar žlahtniga rodi podnebje vsako,
Razloženo je v rabo in izgled
Na Brižkim tergu našim. Žen lepota
Pa blago je nar imenitniši.

Sorelka.

Zvestoba scer še višji ceno ima,
Tode na tergu najti se ne dá.

Karol.

Imé imate slabo, stric! de čednost
Nar lepši žensko zaničujete.

Burgún.

Ta greh si sam nar hujši je pokora.
Vas, blagor vam, učilo zgodaj serce,
Kar mene pozdno je življenje divje.

(Zagleda verhepiškopa in mu v roko seže.)

Častitljivi! Dárujte blagoslov mi!
Spodobnemu na mestu vi ste zmirej,
Za najti vas nam je hoditi v dobrim.

Verhepiškop.

Zdaj kliči mojster kadar hoče. — Serce
Veselja polno rado loči se,
Kér gledale ta dan oči so moje!

Burgún

(Sorelki:)

Sim slišal de v orožje proti meni
Ste svoje žlahtno kamenje menali.
Kaj tak za boj ste vneti? Tako trdna
Vam bila je v pogubo moja volja?
Nu, zdaj končan je naju bor; vse zopet
Se najde, kar zgubljeniga je bilo.
Tak našo tud je kamenje se vaše,
Namenjeno je bilo v boj nad mene,
Prejemite ga v znak mirú od mene.

(Vzame enimu svoje družbe kinčnico iz rok in odperto Sorelki podá; ona osupnjeno kralja pogleda.)

Karol.

Prejemi dar, zastava dvojno draga
Je meni sprave in ljubezni lepe.

Burgún

(vtakne Sorelki briljantno rožo v lase.)

Zakaj ni to kraljeva krona Francje?
Z veseljem in enakim nagnjenjem
Bi jo pripel na vašo lepo glavo.

(Primši jo za roko pomenljivo:)

In — če bi vam prijatla treba bilo —
Na mé se zanesite!

(Sorelka, ki se ji solze ulijejo, na stran stopi, kralj zatira britko užaljenje;
vsi pričujoči gledajo globoko ginjeni na obá kneza.)

Burgún

(vse zaporedama pogleda, potem kralja objame.)

O, moj kralj!

(V tím hipu se trije burgunski vitezi približajo Dünoatu, Lahiru in verhepiš-
kopu ter jih objamejo. Objem molčečih knezov terpi nekaj časa.)

Sovražiti, izdati sim vas mogel!

Karol.

Ne dalej! Tiho, tiho!

*Burgún.**Angličana*

Sim kronati, sim mu priseči šel,
Vas, kralja svôga, spraviti v pogubo!

Karol.

Pozábite! Vse vam je odpušeno.
Ta miglej sam pobota vse. Osoda
Je taka bila, tak nesrečna zvezda!

Burgín

(mu v roko seže.)

Popravit bom, verjémite, popravit!
Britkosti vse poplačati vam hočem,
Kraljestvo celo boste spet prejeli,
Vasi le ene nima manjkati.

Karol.

Prijatla sva. Ničesar zdaj me strah ni.

Burgín.

Verujte mi, z veselim sercam nisim
Se z vami vojskoval, O, de bi znali —
Zakaj poslali niste té do mene?

(Kazaje na Sorelko.)

Ubrani bi ne bil se njenim solzam.
— Zdaj naju ne razdruži moč peklena,
Ko je na sercu serce gorko bilo!
Spodobno sebi mesto našel sim,
Na persih teh konča zmotnjava moja.

Verhepiškop

(med nju stopi.)

Sta združena, o kneza! Francja dvigne
Se samolet omlajen iz pepela,
Pred nami smeja krasna se prihodnost.
Dežel globoke rane zacelile,
Razrušene vasi, razbite mesta
Se dvignule iz sipa lepši bodo,
In polje bo pognalo novi cvet —
Merliči le, sovražbe vajne žertva,
Ne vstanejo, in vajnimu prepiru
Prelíte solze so in so prelíte.
Prihodni zarod kasno cvetel bode,
Praminjen pak nadlogi rop je bil,
Unukov sreča ne zbudí očetov.
To so poganjki bratodražbe vajne,
To bodi vama uk! Strahóte meča
Se bojta, prej ko ga potegneta.
Spustiti boj mogočniku je lahko,
Alj divji bog ne sledi našim klicu

Pokorno, kakor se poverne sokol
 Jz viškiga na ramo strelcovo;
 Otetbe roka pa ne seže dvakrat
 O pravim času kakor dans iz neba.

Burgún.

Na vaši strani angel je, o Sir!
 Prerokinja zakaj ni pričo, kje je?

Karol.

Kje je Jovana? Kako de ni priča
 Te krasne dobe, ki je njeniga
 Junaštva dar?

Verhepiškop.

Divico sveto pokoj
 Ne mika dvora praznovavniga,
 In ko je ne pokliče v ljudsko družbo
 Povelje Božje, vogne se sramljivo
 Očes posvetnih praznimu pogledu!
 Če ni marljiva za korist francozko,
 Gotovo z Bogam pogovarja se,
 Kér blagor sledi vsim stopinjam njenim.

Četerti nastop.

Jovana. Prejšni.

(Jovana ima persi z oklepam krite, na glavi namesto čelade krasen venec.)

Karol.

Ti venčana prerokinja se bližaš,
 De blagosloviš vez, naredbo svojo.

Burgún.

Kak bila strašna je divica v bitvi,
 In kako jo premeni mir prijazno!
 — Jovana! Alj sim zvest obljudi svoji?
 Si zadovoljna, sim pohvale vreden?

Jovana.

Sam sebi si nar veči dobro skazal.
 Švitlobe zdaj se svetiš blagodarne,
 Prej si kervavo mračniga obstretja
 Na nebu našim visel strašna luna.

(Ogledaje se.)

Veliko žlahtnih vitezov tu vidim.

Veselje sveti vsim se iz očés;
 Le eniga sim našla v žalosti,
 Ki skriva se o splohnimu veselju.

Burgún.

Kdo svest si je krivice tak velike,
 De dans obupa naši milosti?

Jovana.

Alj priti smé? O, reci de, de smé!
 Doverši svoje zasluženje. Sprava
 Je prazna, če ne sčisti serca vsiga.
 Sovražtva kaplica v kozarcu slasti
 Življenja pitje preoberne v strup.
 — Krivica tak velika se ne najdi,
 De bi Burgun je ne odpustil dans!

Burgún.

Ha! Te razumim!

Jovana.

Ter mu odpustiš?

Kaj ne, o vodja? Dúšatelj, pristopi!

(Jovana odprè vrata in pripelje Dúšatela v izbo, ta v delji pri pragu postojí.)

Glej, vojvoda sò vsim umirjen je,
 Tedaj je s tabo tudi.

(Dúšatelj se bliža nekoliko stopín in skuša vojvodove misli v njegovih očéh brati.)

Burgún.

Kaj, Jovana,

Iz mene ti storiš? Alj veš, kaj terjaš?

Jovana.

Mil gospodar odprè vsim gostam duri,
 Nikogar ne izloči; kakor zemljo
 Obseže zrak prijazno, ima milost
 S prijatlam tudi vražnika objeti.
 Enakoméno sonce žarke svoje
 Na vse strani neskončnosti poganja;
 Enakoméno lijejo oblaki
 Hladivno rôso vsim rastlinam žejnim.
 Kar kolj je dobro, kar od zgoréj pride,
 Je vse občinsko, brez izjemka vse,
 V izjemnih gibah pak je tmine grôza!

Burgún.

O! z mano dela kakor se ji ljubi,
 V nje rōci vosk mehák je serce moje.
 — Objemte me! Vam odpustím, o vitez!
 Očetov duh, ne serdi se, de roko
 Prijazno stísнем, ki te je pobila!
 Bogovi smertni, ne kaznujte me,
 De strašen rot osvete vam prelomim!
 Pri vas tam doli v mraku vekovitnim
 Ne čuti serce, tam je večno vse,
 Nepremakljivo vse. — Drugač je tukaj
 Med nami v zlatnim svitu sončnemu.
 Gotovi plen mogočniga trenutja
 Je človek, sin premembe, stvar čutljiva.

Karol

(Jovani:)

Kaj sim ti vse, visoka diva, dolžen!
 Kak lepo si dopolnila obljubo!
 Premenula kak urno srečo mojo!
 Me spravila s prijatli, trešla v prah si
 Sovražnike, otela mesta moje
 Iz tuje sužnosti. — Storila sama
 Si vse le to. — Govōri, s čim te plačam?

Jovana.

Človečen bodi v sreči zmir, kot si
 V nesreči bil. — Na slēmenu visosti
 Ne zabi, kaj veljá prijatelj v sili,
 V ponižanju si svojim to preskusil.
 Ne zaderžuj pravič in milosti
 Nar zadnimu iz ljudstva svojiga,
 Od čede Bog t' je rešnico poklical.
 Vso Francjo boš pod svojim žēzlam združil,
 Očak in ded vladarjev boš velicih;
 Od prednih tvojih jasniši sijali
 Prihodni bodo na prestolu temu.
 Tvoj rod bo cvetel, dokler si ljubezen
 Ohrani v sercu svojiga naroda,
 Prevzetnost le zamore ga podreti.
 In glej! Iz nizkih bajt, ki zdaj ti dale
 So resnika, unukam krivde gnusnim
 Skrivnostno žuga smert in pogubljenje.

Burgún.

Navdano z duham, presvitljeno dekle!
 Oči če tvoje gledajo prihodnost,

Govôri tud od moje rodovine!
Bo krasno rasla kakor je začela?

Jovana.

Burgun! Visoko, do visosti trona
Postavil svoj si sedež, višje kani
Ponosno serce, do oblakov dviga
Prederzni stav. — Alj rastu temu roka
Od zgor bo naglo — stoj! ukazala.
Ne boj se vonder pada svoje hiše!
Blešéca bo slovela po divici,
Vladarje žezlonosne in pastirje
Narodov bo redila v krilu svojim,
Na dveh sedeli bodo slavnih tronih,
Postave svetu znanimu dajali,
In drugimu, ki ga še rôka Božja
V neobveslanih tujih vodah krije.

Karol.

O, rêci, ako duh ti razodene,
Bo vez prijateljska, katero zdaj
Sva ponovila, tud unuke pozdne
Jedinila?

Jovana

(po kratkim umolknjenju:)

Vi kralji in vladarji!
Prepira bojte se! Ne bûdite
V berlogu svade, dokler spi; zbudjena
Še pozdno ukroti. Rodí si vnuke,
Železniga zaroda divji roj,
In na požaru vnema se požar.
— Več prašati nikar! Radujte se
Sedajnosti in dovolite meni,
De čas prihodni tihoma pokrijem!

Sorelka.

Presveto dekle, v sercu mojim beresš,
In veš alj streže po visosti prazni,
Kaj dobriga še meni prerokuj!

Jovana.

Le višji zgodbe sveta duh mi kaže,
Osoda tvoja v sercu tvojim je.

Dînoa.

In kaj osoda tvoja lastna bode,
Visoko dekle, ljubljeno od Boga!

Gotovo tebi krasna sreča klije,
Ker si pobožna tak, in tako sveta.

Jovana.

Nar lepši sreča je v naročju Božjim.

Karol.

Škerb zanaprej bo meni tvoja sreča!
Češeno čem imé storiti tvoje;
Ti imaš biti blažena rodovam
Prihodnim narpoznejšim. — Zdajci, glej!
Dopolnim to. — Poklekni!

(Potegne meč in se z njim Jovane dotakne.)

Ino vstani

Požlahtnjena! Sam jez, tvoj kralj, te dvignem
Iz praha tvoje nizke rodovine,
Preddede tvoje v grôbu s tim požlahtim.
Imela v gerbu limbar, in nar boljim
Francozke zemlje ravnorodna bodeš;
Kraljeva kri Valoaška samo bodi
Od tvoje žlahtniši, nar višjemu
Visocih mojih bodi tvoja roka
Častiven dar, in poročiti te
Z junakam žlahtnim bodi moja skerb.

Dünoa

(pristopi.)

Ko nizka bila je, sim jo izvolil,
In nova čast, ki krasi jo, ne množi
Ne njene cene, ne ljubezni moje.
Tu pričo kralja svojiga, in tega
Episkopa pobožniga podam ji,
Zaročnici kneževski, roko svojo,
Če se ji vredna zdi, prejeti jo.

Karol.

Vse premagavno dekle, čude delaš
Na čude. Zdaj previdim, de ti nič
Ni nemogoče. To ponosno serce
Si vsilila, ko je zasmehovalo
Do zdaj ljubezni moč.

Lahir

(pristopi.)

Jovanin kras

Nar lepši je ponižno serce njeno;

Ljubezni vredna je nar višjiga,
 Pa tak ošabno ona želj ne dviga,
 Ne iše vertoglavo prazne slave,
 Dovolj ji zvesta je ljubezen serca
 Pošteniga, dovolj primérna sreča,
 Ki jo ji jez ponudim z roko svojo.

Karol.

Lahir, ti tudi? Verla snubca dva,
 Enaka v hrabrosti in bojni slavi!
 — Sovražne utolažila, deržavo
 Sklenila si, in mi razpreš prijatle?
 Le eden te zamore poročiti,
 Obá te krasne sreče vredna cenim.
 Govori sama! Tvoje serce sodi!

Sorelka

(pristopi.)

Osupniti divico žlahtno vidim,
 Obličje njeno sramežljivost barvi.
 Čas dajte ji, de serce praša svoje,
 De razodene se prijatlici
 In ji pové skrivnosti svojih pers.
 Zdaj prišla dôba je, de tudi jez
 Po sestrično se smem divici ojstri
 Približati, in ji odpreti zvesto
 Molčeeće nédro. Dajte nama prej
 Premisliti kar žensko je po žensko,
 In čakajte, kaj skleneve.

Karol

(hoče oditi.)

Tak bodi!

Jovana.

Ne tako, Sir! Kar mi je lice vnelo,
 Sramote plahe zmotnja bila ni.
 Ti žlahtni ženi nimam nič razkriti,
 De bi možov se sramovati imela.
 Velika čast so meni snubci taki,
 Pa svoje čede nisim zapustila,
 De bi dosegla prazno svetno diko,
 Obdala nisim se z orožnim jeklam,
 De bi si venc nevestni v kite spletla.
 Poklicana sim k višjim opraviću,
 Katero le divica čista spolni.

Vojsakinja sim Boga večniga,
In možu žena ne zamorem biti.

Verhepiškop.

Rojena je v družico ženska možu;
Spolnivši kar priroda ukazuje
Nar lepši služi Bogu in nebesam.
Ko bodo dela Boga tvojiga,
Ki te je v boj poklical, dokončane,
Položila od sebe boš orožje,
Krotkejšimu se povernila spolu,
Ki, zdaj tajén po tebi, ni namenjen
H kervavim delam divjiga orožja.

Jovana.

Češen gospod! zdaj še ne morem znati,
Kaj mi storiti duh bo zapovedal;
Ko pride čas, oglasil se mi bode,
In jez ga čem ubogati na tanko,
Zdaj pak mi reče delo dokončati.
Ovenčan moj gospod še ni in kronan,
Močilo senc mu ni še olje sveto,
On kralja še ne imenuje se.

Karol.

Mi smo na potu! Bližamo se Remi.

Jovana.

Nikar postajati! Zapreti ga,
Si krog in krog sovražnik prizadeva,
Alj njemu vkljub te slavno tje popeljem.

Dünoa

Ko pa bo vse speljano, dokončano,
Ko v Remo mi zmagljivo prišli bomo,
Mi boš tedaj, divica, dovolila —

Jovana.

Če volja Božja bo, de se zmagljivo
Iz tega boja smertniga povernem,
Tedaj bo spolnjeno; in pastarica
V kraljevi hiši nima več opravka.

Karol

(jo prime za roko.)

Zdaj viža te nebeški glas, ljubesen
Še v nedriju pobožnimu molčí;

Molčala zmir, verjemi mi, ne bode.
 Orožje vtilhne, zmaga mir donese,
 Veselje verne vsakimu se v persi,
 Občutki rahli se zbudijo v srcih —
 Zbudili tud se v tvojih persih bodo,
 In solze sladkih želj, neznane tebi
 Do zdaj, točila boš — ljubivši bo se
 K posvetnemu prijatlu obrnilo
 Pobožno, Boga polno serce tvoje —
 Zdaj nas otevši sreča vsim si bila,
 In enimu na zadnje sreča bodeš.

Jovana.

Dofèn! Alj si se naveličal Božje
 Prikazni že, de nje posodo streti,
 Divico čisto, ki ti Bog jo pošlje,
 V nesnažni prah potegnuti želiš?
 O, slepe serca! Malovérniki!
 Obsiva vas nebeško veličanstvo,
 Razkriva svoje čudeže pred vami,
 In vi — le žensko v meni vidite.
 Se ženska smé obdati z bojnim jeklam,
 Se mešati v junaške bitve smé?
 Gorjé mi, ko bi Božji meč osvete
 Nosila v rōci, v sercu pak nevrednim
 Podobo moža smertniga! Za mene
 Bi bolji bilo, ne rojena biti!
 Ne več o tem, opomnim vas, če duha
 Serdito v meni nečete zbuditi!
 Pogled možá želečiga že samo
 Je meni gnus, oskrunjenje in groza.

Karol.

Nehajte! Je zastojn, ne gane se.

Jovana.

Ukaži, de nas tromba v boj pokliče!
 Premirje to orožja strah mi dela,
 Iz leniga pokoja me podí,
 De dokončam, kar zvesto sim začela,
 Zapovedljivo v dlan osodnosti.

Peti nastop.

Prejšni. Vitez prihiti.

Karol.

Kaj je?

Vitez.

Čez Marno prišel je sovražnik,
In trume svoje v boj ravná.

Jovana

(nadušena.)

Boj in bitva!

Razdjani zdaj oklepi duše so.
K orožju! Jez pa trume v red postavim.

(Urno odide.)

Karol.

Za njo, Lahir! Na pragu Remskim clo
Me silijo, de bijem se za krono.

Dünoa.

Ne tira jih pogúm. To zadni skus je
Omoteno norečiga obúpa.

Karol.

Vas, o Burgún! ne šuntam. Zdaj je čas,
De britkih dni popravite veliko.

Burgún.

Gotova je; vi zadovoljni boste.

Karol.

Na potu slave sam pred vami pojdem,
V obličju mesta, kjer me krona čaka,
Si krono čem junaško priboriti. —
Tvoj vitez gré — ohrani Bog te, Néža!

Sorelka

(ga objame.)

Ne jokam se, se ne bojim za tebe,
Zaupno seže kviško vera moja.
Bog skazal ni mi take milosti,
De bi na zadnje žalovati imela,

Zmagavca — glasno serce priča mi —
Te v Remi bom premagani objela.

(Trobitanje se oglasi in o premeni igrališa narase do divjiga bojniga hrupa. Orkester seže vmes. Za igrališem odgovarja bobnanje in glas drugih instrumentov.)

Šesti nastop.

Prosta z drevjem obdana planjava, čez katero zadej ob godbi urno vojaške trume marširajo. Talbot na Fastolfa opert in od vojšakov spremljen.
Potem Lionel.

Talbot.

Pod drevjem tim na tla me posadite
In urno v boj vernite se nazaj,
K umiranju mi treba ni postrežbe.

Fastolf.

Nesrečni dan! O, joka vredna ura!

(Lionel pride.)

K razgledu kakim pridete, o vodja!
Tu vojvoda leži do smerti ranjen.

Lionel.

Bog vari tega! Žlahtni lord, na noge!
Sedaj ni čas, opešano medleti.
Branite smerti se z mogočno voljo,
De živi nej, ukažite natori!

Talbot.

Zastojn! Osode dan je prišel, ki
V francozki zemlji naš prestol podere.
V obúpnim boru tvegal sim zastojn
Posledno svoje, de bi ga overnil,
Od strele smertno ranjen tu ležim,
De več ne vstanem. — Rema je zgubljena,
Zdaj hitite, Pariz oteti saj!

Lionel.

Udal se je Pariz Dofênu! Ravno
Novico to je jadernik prinesel.

Talbot

(zaveze razterga.)

Izlíte se tedaj kervi potoki,
Kér sonca tega naveličan sim.

Lionel.

Ne smem ostati. — Prenesite, Fastolf,
Na drugi kraj, bolj varen, vojvoda;
Braniti tega mesta ni mogoče.
Naprej divica rije premagljivo,
Povsod bežijo naše trume že. —

Talbot.

Brezúm, ti zmagaš ino jez poginem!
Zastojn bore clo bogi se z bedastvam.
Visoka pamet, jasnosvitla hči
Nebeške glave, modra osnovavka
Vesolnosti, ti vodnica ozvezdja,
Kaj si tedaj, če konju steklumu
Neumnosti privezana za rep,
Klicaje brez močí, se v brezдно moraš
Prekucniti s pijanci vred videča?
Tedaj preklet, ki vredno in visoko
Izvolji v cil življenja, z modrim duham
Premišljen sledi sklep! Budalovodju
Je lasten svet —

Lionel.

Milord! Le malo časa
Imate še živeti. — Spomnite
Se stvarnika!

Talbot.

Ko bi junake nas
Premagali junaki bili, mogli
Bi se tolažiti z osódo splohno,
Ki zmir menjaje svoje krogle suče —
Pa takim sleparstvu obležati!
Ni bilo vredno boljiga izida
Življenje naše, britko, truda polno?

Lionel

(mu roko podá.)

Nu, z Bogam Milord! Solz pravico dolžno
Pošteno bom po boju vam poplašal,
Če preživim. Zdaj pak me kliče dalej
Osode glas, katera se sodivno
Kervavě vadle na borišu meša.
Na zvidenje v življenju boljšimu,
Slovó je kratko za ljubezen dolgo!

(Odíde.)

Talbot.

Končano je, in zemlji dam nazaj,
 In soncu večnemu drobtince mične,
 Ki združile so v slast in strast se v meni —
 In silni Talbot, ki je svet napolnil
 Z novicami junaške svoje slave,
 Bo lahkiga prahu pešica mala. —
 Tak mine človek, in obrest edina,
 Ki v boju si življenja pridobimo;
 Ničesar je in praznosti spoznanje,
 Zaničevanje živo vsiga tega,
 Kar se nam je visoko in dično zdelo.

Sedmi nastop.

Karol. Burgún. Dúnoa. Dúšatel. Vojšaki.

Burgún

Nanos presiljen je.

Dúnoa.

In dan je naš.

Karol

(Talbota záglédaje.)

Poglejte tam, kdo od svitlobe sonca
 Slovó neradovoljno težko jemlje?
 Oklep ne priča slabiga možá.
 Pomognite, če k pridu še pomoč je.
 (Vojšaki iz družbe kraljeve pristopijo.)

Fastolf.

Nazaj! Poštujte v smerti ga, ki niste
 Se živim nikdar bližati željeli.

Burgún.

Kaj vidim! Talbot je; — do smerti ranjen!
 (Se mu bliža. Talbot ga derveno pogleda in umerje.)

Fastolf.

Nazaj, Burgún! Pogleda zadniga
 Mu izdajavca bliža ne ostrupaj.

Dúnoa.

Nepremagljivi! Grozovitni Talbot!
 Dovolj ti je prostora tako malo?

In cela Francja poželjenju tvoje
Orjaške duše bila je premajhna.
— Zdaj vas, o Šir! pozdravim še le kralja,
Na glavi vam se majala je krona,
Dokler je v tim telesu duša bila.

Karol.

Premagal ga je Bog, ne mi! Na zemlji
Leži francozki, kot junak na skitu,
Ki ga nikomur živ ne prepusti.
Nesite proč ga!

(Vojšaki merliča proč nesejo.)

 Mir njegovim prahu!

V spomín mu bodi slavno znamenje.
Sred Francje, kjer končal je hrabro djanje,
Počivati njegovo truplo ima!
Do les presilil ni še meč sovražni,
Kraj, kjer počíva, grobopis je njemu.

Fastolf

(ponudi kralju meč.)

Jetnik sim tvoj, gospod!

Karol

(mu meč nazaj dá.)

 Ne tako! Tudi

Sirovi boj časti dolžnost pobožno;
Slobodno vodja spremite do grôba.
Zdaj, Dúšatel, na noge — Nežo mojo
Skerbí za mé. — Otmite jo strahú —
Povejte ji, de zmagal sim, de živím,
In radostno mi pripelíte v Remo.

(Dúšatel odide.)

Osmi nastop.

Prejšni. Lahir.

Dünoa.

Kje je divica, vitez?

Lahir.

 Jez to prašam.

Borečo v družbi vaši sim jo pustil.

Dünoa.

De vaša desna varje jo sim menil,
Ko kralju sim priskočil na pomoč.

Burgún.

Bandero njeno belo sim nedavno
V sovražnih gostih trumah veti vidil.

Dünoa.

Gorjé! Kje bo? Nesreče sim si svest!
Hitimo berž oteti jo. Bojim se,
De jo predaleč tiral je pogúm,
Clo sama sred sovražnih trum se brani,
In množtvu zdaj brez pomoči omaga.

Karol.

Otmíte jo!

Lahir.

Vam sledim koj!

Burgún.

Mi vsi!

(Odídejo.)

Deveti nastop.

Boriša druga pusta stran! Iz delje se svéti od sonca obsijano Remsko ozidje.
Vitez v orožju černim, z vizíram zapertim. Jovana za njim prihiti; na
sprednim stanu jo vitez počaka.

Jovana.

Kovarnik! Zdaj spoznam potuho tvojo!
S hlinivim begam peljal si golufno
Iz bitve me, de serd in smert gotovo
Overneš glavam tih britanskih sinov,
Alj zdaj te vhiti samiga poguba.

Černi vitez.

Zakaj preganjaš me, in pêtam mojim
Serdito se pripneš? Namenjeno
Umreti meni ni po róci tvoji.

Jovana.

Sovražim te globoko v duši svoji,
Kot noč enako tvojimu oklepu.

Iztrebiti te iz svetlosti dneva
 Nepremagljivo tira me pohot.
 Kdo si? Odpri vizir! Ak vidila
 Bi v bitvi pasti Talbota ne bila,
 Bi rekla, de si ti vojaški Talbot.

Černi vitez.

Tak ti molči prerokovanja duh?

Jovana.

On govori v globokim`nedru glasno
 In priča de nesreča je pred mano.

Černi vitez.

Jovana d' Ark! Do praga Remskiga
 Prisilila si na perutih zmage,
 Dobite slave bodi ti zadosti!
 Izpusti srečo, ki ti tlako dela,
 Prej ko se sama jezno oslobodi,
 Kér nihčemu do zadniga ne služi.

Jovana.

Postajati na potu mi velevaš,
 Opušati kar tiče me — zakaj?
 Speljala bom in spolnila obljubo.

Černi vitez.

Nič tebe ne obrani se, mogočna!
 Ti v bitvi vsaki zmagaš. — Alj, ne hòdi
 Na vojsko več! Svarenje moje čuj!

Jovana.

Iz rok ne denem tega meča, dokler
 Britanije prevzetne ne potarem.

Černi vitez.

Glej! Tam ozidje Remsko dviga se,
 Namembe tvoje cil in konc. Nádstropje
 Visoko se ti sveti katedralno;
 Slovečiga obhoda pojdeš noter,
 De kronaš kralja in obljubo spolniš.
 — Ne hòdi not! Svarenje moje čuj!

Jovana.

Kdo si, lažniva, dvojezična stvar;
 Ki vplašiti in zmotiti me kaniš?

Ti se polastiš, prerokovanje
Oznanovati krivo?

(Vitez hoče oditi, Jovana mu pot zastopi.)

Stoj! Ne dalej!
Govôri, alj te v migleju prebôdem!

(Ga hoče mahnuti.)

Černi vitez

(se je z roko dotakne, Jovana oterpne.)

Kar smertno je, pobijaj!

(Tmà, blisk, strela. Černi vitez se pogrezne.)

Jovana

(v začetku osupnjena, potem se naglo zavé.)

Telesno bilo ni.—Golufen kip
Moči peklenške, duh sovražen bil je,
Poslan iz brezdna večniga ogniša,
De v nédru mi opláši zlahtno serce.—
Kaj bati se z orožjem Boga svojga?
Kar tiče me, zmagljivo bom končala.
Če satan sam nad mene ljuto vstane,
Pogum ne vpade, serca mi ne gane.

(Hoče oditi.)

Deseti nastop.

Jovana. Lionel.

Lionel.

Preklenka! V bran postavi se.—Obá
Ne pojdeva iz tega mesta živa.
Pobila si nar bolji mojih trum,
Izdihnul je na persih mojih dušo
Veliko zlahtni Talbot.—Hrabriga
Mašujem zdaj; če ne—poginem z njim.
In de boš vedla, kdo ti slavo množi,
Nej umrè ali zmaga—Lionel
Sim jez, britanske vojske zadni knez,
Do zdaj še nepremagan je moj dlan.

(Plane na-njo; ona mu po kratkim boru meč iz rôke zbije.)

Nezvesta sreča!

(Se prepira z njo.)

Jovana

(ga zgrabi od zadej za čeladni grebén in mu čelado siloma iz glave potegne,
o tim mu z desno meč nastavi.)

Terpi kar si iskal,
Divica sveta bije te po meni!

(To izrekši ga v obraz pogleda, zagled jo živo gane, osupnjena postoji,
potem pusti počasno rôko pasti.)

Lionel.

Kaj se mudiš in smertni mah oviraš?
Uzela čast si, uzmi tud življenje,
Oblast imaš, usmiljenja jez nečem.

(Jovana mu z rôko migne, de bi šel.)

De bežal bi? Življenje v dar jemal
Od tebe? Nikdar ne! Umreti rajši!

Jovana.

Jez nečem znati, de življenje tvoje
Je v rokah bilo mojih. — Hodi!

Lionel.

Čertim te, tebe in tvoj dar! Jez nečem
Zanašanja. — Sovražnika pogubi,
Ki studi te in te ubiti hoče.

Jovana.

Me ubí, in beži!

Lionel.

Kaj je to?

Jovana

(pokrije obraz.)

Gorjé mi!

Lionel

(se ji približa.)

Moriš, povejo, vse britance v boju
Premagane. — Zakaj zanašati
Le meni?

Jovana

(dvigne z urnim maham meč nad njega, in pogledaje ga v lice zopet rôko
zniža.)

Sveta diva!

Lionel.

Ne imenuj
Svetnice! Ona nič ne vé od tebe;
Deležnica nebes ti nisi.

Jovana

(v strašni britkosti.)

Kaj sim
Storila! Prelomila sim obljudo!

Lionel

(jo milo pogleda.)

Nesrečno dekle! Obžalujem te!
Ti ganeš me, velikoserčna bila
Si meni samo; čutim de moj čert
Nehá, in rad bi v prid ti bil prijazno,
Kdo si? Od kod si prišla?

(Se ji bliža.)

Jovana.

Proč! Pobegni!

Lionel.

Mladost, lepoto tvojo obžalujem.
Pogled mi sega v serce tvoj. — Želim te
Otetí. — Daj! Govori, je mogoče?
Odreci se prestrašne zveze take —
Od sebe dèni to orožje kletó!

Jovana.

Nositi je, nevredna sim!

Lionel.

Od sebe
Je verzi, urno! Pojdi z mano!

Jovana

(z grozo.)

S tabo!

Lionel.

Še je otetbe čas. Daj! pojdi z mano!
Ne mudi se, jez rešim te gotovo.

Obhaja me za tebe strašna žalost,
In žive želje de bi te otel —

(Se pooblasti njene rōke.)

Jovana.

Dūnoa se bliža! Išejo me. Beži!
Ah, če te najdejo —

Lionel.

Jez branim te!

Jovana.

Umerjem, če presune te njih meč!

Lionel.

Alj sim ti drag?

Jovana.

Nebeška mati sveta!

Lionel.

Bom slišal še od tebe, alj te vidil?

Jovana.

Nikdar! Nikdar!

Lionel.

V zastavo meč, de te

še vidil bom!

(Ji meč iz rōke potegne.)

Jovana.

Besún! Se tega tvegaš?

Lionel.

Na zvidenje! Zdaj se presili vognem.

(Urno odide.)

Enajsti nastop.

Dūnoa. Lahir. Jovana.

Lahir.

Tù je! Živí!

Dünoa.

Jovana, nič ne boj se!
Prijatli hrabri so ti družba varna.

Lahir.

Tam Lionel beži.

Dünoa.

Uteči daj mu!
Jovana, zmagala pravica je,
Odperla Rema vrata; ljudstvo celo
Nasprot hití ukaje kralju svojim.—

Lahir.

Kaj je divici? Obleduje, pade!
(Vertoglavno Jovana pasti hoče.)

Dünoa.

Je ranjena. — Razdelite oklep —
Na rami je, pa rana ni globoka.

Lahir.

Kri teče zlo!

Jovana

Uteči pustite
S kervjó življenje moje tudi!
(Omotena pade v Lahirove rame.)

Igrališe se zagerne.

Četero djanje.

Slovesno okinčen mostovž. Stebri so z venčnimi kitami oviti. Za igrališem pojejo hube in pišali.

Pervi nastop.

Jovana.

Orožje spi, prepira grom praznuje,
Veselja hrup na cestah se glasi,
Kervavim bitvam petje nasleduje,
Oltar in cerkva v blesku dik slovi,
Zelena berstje v loki se dviguje,
Na stebru venc nad vencam se verti;
Široka Rema ne obseže roda,
Ki skup hití v okrasje ljudogoda.

In radost eno duša čuti vsaka,
In ena misel serca dviga vse,
Kar ravno je ločila vražtva spaka,
Hití deležno bit' občinske slé,
Ki zove se franškiga rojaka,
Ponosniši imena svest si je,
Onovljena svitlost je trona tega,
In Francja kralju lastnimu prisega.

Alj dopolnivke vsiga tega, mene
Ne gane več občinske sreče raj,
Visoke želje v sercu so umorjene,
Od goda duh oberne se nazaj;
V britanski stan pohot mi misli žene,
Pogleda cil je tujca vražni kraj,
Ukradem se iz družb veselih plašno,
De grešnih pers krivico skrijem strašno.

Kdo? Jez? Podobo možko grem
 Nositi v čistim nédru svojim?
 Posvetni strasti vdati smem
 To serce, verno Bogu svojim
 Jez, te deržave rešnica,
 Borivka Boga živiga,
 Za vragam tih dežel hrepenem,
 To soncu čistim razodenem,
 In me ne vništi sram?

(Gódba za igrališem se premeni v mehko žalostno vižo.)

Oj! Gorjé mi! Kaki glasi!
 Kak omamijo mi sluh!
 To besede so njegove,
 To njegov je rahlí duh.

De bi v gromu boja bití,
 V blesku bistril sulic móгла!
 V serdu ljuto vnetih trum
 Našla spet bi svoj pogum!

Alj té viže, — ah, ti glasi,
 Kak mi serce stiskajo!
 Moje duše vse kreposti
 V mehke želje podrobijo,
 V britke solze raztopijo.

(Po kratkim pretihujenju živejši.)

Ubíti ga! Je bilo moč, ko sim
 Pogledala mu v lice? Prej bi bila
 Morivno jeklo v lastno nédro vbódlá!
 In kriva sim, kér milostna sim bila?
 Je milost greh? De, milost! Alj si čula
 Glas milosti in ljudoljubje tudi
 Pri družih žertvih meča svojiga?
 Zakaj je umolknil, ko mladenč je nježni,
 Vališki vitez, prosil za življenje?
 Hinavsko serce! Bogu v lice lažeš,
 To milost ni! Resnica ni kar kažeš!

Ah! de v oči mu gledati sim šla!
 Bajilo zreti lica žlahtniga!
 S pogledam tim krivica se je vnela.
 Orodje slepo terja Bog močan,
 Očés mežečih si končat imela!
 Ko vidla si, je zginul Božji bran,
 In strašna past peklenska te je vjela!

(Pišali na novo zapojejo. Jovano tila žalost obide.)

Mirna šiba! o, zakaj sim
 Premenila z mečem te?
 O, zakaj je v berstju tvojim,
 Sveti hrast, klicalo me?
 Bi se, diva! prikazala
 Mi ne bila nikdar clo!
 Uzmi krono, nisim znala
 Vredna biti, uzmi jo!

Gledala sim raj odperti
 In zveličanih obraz,
 Vonder upa v raju nimam,
 Le na zemlji upam jaz!
 Ah, de šla si naložiti
 Meni strašno breme to!
 Je zamoglo kamen biti
 Serce rahlo stvarjeno?

Kadar hočeš razodeti,
 Kaj zamore večni Bog,
 Angele izvoli svoje,
 Čiste duhe pošli krog.
 Nevmerjoče, nečutljive,
 Ki ne znajo, kaj je zlo;
 Ne pokličí šibke dive,
 Pastarica ni za to!

Kaj mi már je vojsk osode,
 Kaj mi már kraljevih svad?
 Jagneta sim mirno pasla
 Na višavi tihih trat.
 Ti v življenje me zagnala,
 V knežki dom ošabni si,
 Tak pregrehe v plen me dala, —
 Moja volja bila ni!

Drugi nastop.

Sorelka. Jovana.

Sorelka

(pride živo ganjena; zagledaje divico, se ji približa in jo objame; potem se naglo premisli in pred njo poklekne.)

Ne! Tako ne! Pred tabo v prahu —

Jovana

(jo hoče vzdignuti.)

Vstani!

Kaj delaš? Ti pozabiš mene in sebe!

Sorelka.

Dovoli tak! Veselja moč me tira
 Pred tebe na kolena. — Pričo Boga
 Olajšati prepolno serce moram;
 Nevidniga častim vladarja v tebi.
 Ti angel si, ki mojiga gospoda
 Je v Remo peljal, in ga kinči s krono.
 Kar doživeti sanjala si nisim,
 Je spolnjeno, pripravljeno godišče;
 Okinčen kralj je s praznim oblačilam,
 Zedinjeni so krone velikani,
 Ki nesli bodo znaminja oblasti,
 Tok ljudstva v glavno cerkev se valí,
 Glasi se petje, klenkajo zvonovi,
 Té velikosti sreče ne prenesem!

(Jovana jo rahlo dvigne. Sorelka nekoliko časa potihne, ter pogleda divici pazljivši v lice.)

Pa ti si vedno terda, vedno ojstra;
 Ti srečo daš, deliti je ne veš,
 V ledenim sercu naše slé ne čutiš.
 Ti veličanstvo vidla si nebeško,
 Ter ti posvetno čistih pers ne gane.

(Jovana prime Sorelko nagloma za roko in jo urno zopet spusti.)

O, de bi mogla čutiti po žensko!
 Odlóži to orožje, vojske ni več,
 In bodi zopet spola rahliga!
 Boji se te ljubeče serce moje,
 Dokler si ojstri Paladi enaka.

Jovana.

Kaj terjaš ti od mene?

Sorelka.

Razoroži se!

Proč ta oklep! Ljubezen si ne upa
 Približati se nédru z jeklam kritim.
 Le ženska bodi, našla boš ljubezen!

Jovana

De zdaj bi djala proč orožje, zdaj!
 Ogólila bom nédro smerti v boju,

Zdaj né. — O, de bi je sedmero jeklo krilo,
Branívši me slabost in godov vaših!

Sorelka.

Grof Dünoa ljubi te. Njegovo serce,
Junaštvu le in slavi dohodljivo,
Je čistiga udano žara tebi. —
Ljubljena biti od junaka slast je,
Ljubiti ga, je še veliko večí.

(Jovana se studama proč oberne.)

Ti ga čertiš? O, ne! Le ljubiti
Ne moreš ga — Zakaj bi ga čertila?
Čertí se le, ki ljubiga nam uzme,
Nikogar ti ne ljubiš; serce tvoje
Je mirno — Ah, de čútiti bi moglo.

Jovana

Objokaj me! Žaluj osode moje!

Sorelka.

Kaj manjkalo bi nek ob sreči tvoji?
Francozko si otela po obljudi,
Peljala v mesto kronanja si kralja
Zmagljivo, čast visoko si dosegla;
Osrečen narod hvali te in diči,
Vse usta so marljive v tvojo slavo,
Ti boginja si tega prazdnika;
Sam kralj ne sveti s krono svojo zlato
Od tebe krasniši.

Jovana.

O, de bi mogla
Se skriti v krilu tamne globočine!

Sorelka.

Kaj t' je? Od kod to ganjenje prečudno?
Če ti ta dan oči pobesiš plašno,
Kdo dvignuti ponosno smel bi glavo?
Sram biti mene mora zraven tebe,
Ki maloserčna ne dosežem tvoje
Junaške sile in visosti slavne.
Ti čem slabosti vse razkriti svoje?
Glej! Ne očestva slava, ne svitlost
Onovljena prestola tega, ne
Zmagljiviga naroda čast in radost,
Vse to ne gane serca mojiga.

Le enimu do živiga je udano,
 Prostora nima ko za sam ta čut:
 De njega vse to ljudstvo blagoslovi,
 De njemu vriska, njemu vence vije,
 In de je moj ta ljubljeni, moj dragi.

Jovana.

O, ti si srečna! Blaženo se ceni!
 Kar ljubi vsak, to milo ti imaš;
 Na usta vse, kar tvoje serce meni,
 Pred celim svetam razodeti znaš,
 Deržave god je god ljubezni tvoje,
 Narodi vsi, neskončni, kí družijo
 V ozidju tím poslance dične svoje,
 Posvetijo tvoj čut in ga delijo;
 Volitev tvojo splohni vrisk častí,
 Tak si z občinsko radostjo edina,
 Vse te ljubezni tvoje opomina,
 Ti vsih veselje, sonce ljubiš ti.

Sorelka

(jo objame.)

Ti vnameš me! Ti me razumeš čisto!
 Motila sim se, ti poznaš ljubezen;
 Kar čutim jez, to krepko ti izrečeš.
 Bojezni se to serce oslobodi,
 In hrepení zaupno ti nasprot.

Jovana

(se ji naglo izvije.)

Zapusti me! Od mene beži! Ne
 Ognusi z mojo kužno bližo se!
 V nar globokejši noč mi striti daj
 Nesrečo, grózo in sramoto svojo.

Sorelka.

Ti strah mi delaš. — Jez te ne razumem!
 Pa sej te nikdar nisim razumela —
 Vse tvoje djanje čudeža je polno.
 Kdo zna, kaj plaši tvoje sveto serce,
 Občutke rahle tvoje čiste duše!

Jovana.

Ti sveta, ti si čista! Ko bi mogla
 V to serce zreti, trepetaje pahneš
 Sovražnico od sebe, izdajavko!

Tretji nastop.

Dünoa. Düšatelj. Lahir z Jovaninim banderam.

Dünoa.

Jovana, mi te išemo. Vse je
Pripravljeno. Kralj pošle nas velivši,
De ti pred njim bandero sveto nosiš.
Verstiti se v kneževski slávni rajdi
In tikama o kralju iti imaš.
On ne tají, in svetu celim hoče
Na znanje dati, de le tebi vso
Prisodi čast in slavo dneva tega.

Lahir.

Tu je bandero! Vsemi ga, divica!
Vse ljudstvo čaka, knezi zbrani so.

Jovana.

Jez iti spredej? Jez bandero nesti?

Dünoa.

In komu scer veljá? Čigava roka
Za to svetinjo čista je dovolj?
Sukala si ga v boju, zdaj ga nôsi
Na potu mira v znamenje veselja.

(Lahir ji bandero ponuja. Jovana, gróze trepetaje, se ga brani.)

Jovana.

Proč! Proč!

Lahir.

In kaj ti je? Bandera neki
Se svôga strašiš! Glej ga!

(Razvije bandero.)

Tisto je,

Ki si ga v bitvi sukala zmagljivo.
Nad višnjevo plavaje kroglo je
Obražena na njem nebes kraljica;
Kér tak učila te je sveta mati.

Jovana

(plašno v njo gledaje.)

Gorjé, je ona! Ravno tak je stala
Pred mano. Glejte, kak iz tamnih čert
Serditiga obraza gleda strašno!

Sorelka.

Ob um je vsa! Zavej se, daj! Spoznaj se!
 Kar vidiš ni resnica! To je njena
 Podoba slabo poobražena,
 In ona sama je v nebeški družbi.

Jovana.

Si pokoriti prišla grešnico?
 Pogubi strašna! Uzmi blisk in treši!
 Krivično glavo mojo udri, udri!
 Zavezo svojo prelomila sim,
 Oskrunila ime sim tvoje sveto!

Dünoa.

Gorjé nam! Kaj je? Kako govorjenje!

Lahir

(osupnjen Düšatelu.)

Razumite to ganjenje prečudno?

Düšatel.

Kar vidim, vidim. Davno sim že bal se.

Dünoa.

Kaj mislite?

Düšatel.

Kar mislim, zdaj ne smem
 Izreči. Bog bi hotel, de bi kmalo
 Končano bilo, kralj de bil bi kronan!

Lahir

Kak? Se je strah, ki iz bandera tvôga
 Izhaja, tud obernal proti tebi?
 Pred njo Britancam trepetati daj;
 Sovražnikam francozke zemlje strašna,
 Gradjanam zvestim pak je milostna.

Jovana.

De, pravo rečeš! Mila je prijatlam,
 Le neprijatle treši strašno z grozo!

(Popotnica h kronanju se oglasi.)

Dünoa.

Bandero vzemi! Urno! Vhod začnè se,
 Trenutka ni zgubiti. Uzmi hitro!

(Jovana branivši se, prejme poslednič bandero in gré; vsi drugi ji sledijo.)

Ceterti nastop.

Igralíse se premeni v prostran kraj pred glavno cerkvo. Zadni stan je poln gledajočiga ljudstva, iz kteriga *Bertran*, *Klod Mari*, in *Etjen* stopijo. Popotnica se v delji oglasi — v začetku oglušeno.)

Bertran.

Čuj, gódbo! Tukaj so! Se bližajo!
Kaj bolji bo? Na višji kraj stopiti,
Alj se med ljudstvam gnétiti naprej,
De bi odhod pregledali po celim?

Etjen.

Preriti se ni moč. Vse ulice
So polne ljudstva, konjkov in vozov.
Pritisnimo se tik ozidja tega,
Na tanko vse od tukaj vidimo.
Kar mimo gré.

Klod Mari.

Bi rekel de se je
Sòšlo Francozke pol na mestu temu;
Tak silno je valovje, de je tudi
V lorenski daljni zemlji naše kmete
Omajalo in nas je sém dervílo.

Bertran.

Kdo čepel bi nemarno v kotu svojim,
Ko se godí v deržavi reč velika.
Kervi in truda je zadost veljalo,
De prišla je na pravo glavo krona.
Naš pristni kralj, ki zdaj ga kronamo,
Pa nima slabši spremljen biti od
Parižkiga, ki so ga v Sendenizu
Krivično venčali. Ni dobre misli,
Ki se ogiba goda tega, ino
Ne vpíje glasnih ust: Bog živi kralja!

Peti nastop.

Merjeta in Luíza pristopite.

Luíza.

Oj, Meta! Sestro bove vidile!
Ah, kak mi serce bije.

Merjeta.

V blesku bove

Jo vidle in visosti, rekle bove:

To je Jovana, to je najna sestra!

Luiza.

Jez, dokler je ne vidim, ne verjamem,

De ta mogočna, ki se orleanska

Divica imenuje, res Jovana —

Zgubljena najna sestra bila bi.

(Popotnica se bolj in bolj bliža.)

Merjeta.

Še dvomiš? Boš jo vidila z očmi.

Bertran.

Zdaj pazite! Se bližajo!

Šesti nastop.

Pervi pridejo piskarji in hubisti. Potem nastopijo belo oblečeni otroci z vejicami v rokah. Dva klicarja sledita. Za njima rajda dardarjev. Uradniki v dolgim praznim oblačilu sledijo. Potem dva maršala z vladarsko palico, vojvoda Burgunski z mečem, Dūnoa z žezlam, drugi knezovi s krono, z državnim jabelkam, sodno palico in cerkovnimi darili. Za tem vitezi v redovnim oblačilu, korarji s kadilnico, ter dva škofa s sveto ampulo, verhepiškop s križem. Temu sledi Jovana z banderam, pripognjene glave in negotoviga koračenja. Sestri njene, zagledáje jo, daste znamenja zavzetja in radosti. Za njo pride kralj pod krasnim od šterih baronov nesenim prestolnim nebam. Dvorani sledijo, vojšaki sklenejo. Ko je vse v cerkvi, jenja popotnica.

Sedmi nastop.

Luiza. Merjeta. Klod Mari. Etjen. Bertran.

Merjeta.

Si vidil sestro!

Klod Mari.

To, v oklepu zlatim,

Ki stavnico pred kraljem nesla je?

Merjeta.

Ta je Jovana, naša sestra bila.

Luiza.

Nas ni spoznala. Se nadjala ni,

De tako blizo sestrine so persi.
Gledaje v tla je grozno bleda bila
In tresla se je pod banderam. — Nisim
Se veseliti, vidši jo, zamogla.

Merjeta.

V svitlosti sim preljubo sestro najno
In slavi vidila. — Ah, kdo bi bil
Sanjaje mislil, kdo verjel, ko je
Po naših gorah čedo pasla, de
Tak imenitno bomo gledali.

Luiza.

Očetove so sanje spolnjene,
De vklanjali pred njo se v Remi bomo;
To cerkev oče vidili so v sanji,
In zdaj je vse resnica. Tode oče
So žalostne prikazni tud imeli;
Skerbí me, ah! de tak visoko vidim!

Bertran.

Kaj tukaj se mudimo? Spravimo
Se v cerkev k djanju svetim!

Merjeta.

Pojdimo!

Zna biti, tam de sestro srečamo.

Luiza.

Sej smo jo vidili. Zadosti je!
Vernimo se domú.

Merjeta.

Kaj? Prej ko jo
Pozdravimo, in govorimo z njo?

Luiza.

Ni naša več; med knezi ino kralji
Je njeni sedež. — Kdo smo mi, de silimo
Nečimerno bahaje v njeno čast se?
Še naša bivši nam je tuja bila.

Merjeta.

Smo ji sramota? Alj nas zaničuje?

Bertran.

Nas ne sramuje se clo kralj francozki,
In je prijazno vsakiga pozdravil.

Nej bo še tako imenitna, slavna,
Kralj je le večí!

(Trombe in kotli se v cerkvi oglasijo.)

Klod Mari.

V cerkev pojdemo!

(Obervivši se proti zadnemu stanu zginejo v množici.)

Osmi nastop.

Tibo d' Ark černo oblečen pride, Remon ga sledi in ga hoče zadržati.

Remon.

Ogibajte se, oče d' Ark, tesnobe!
Tu radostne ljudi le srečate,
In vaša tuga jim kalí ta prazdnik.
Beživa, daj! iz mesta tega urno.

Tibo d' Ark.

Si vidil jo, nesrečno stvar? Si jo
Pogledal dobro?

Remon.

Prosim vas, beživa!

Tibo d' Ark.

Si vidil kak so se ji noge tresle,
Kak nje obraz je bled in plašen bil!
Nesrečna stvar! zdaj čuti svoje stanje,
In zdaj je čas, de jo pogube rešim —
Ne smem ga gubiti!

(Hoče iti.)

Remon.

Kaj kanite?

Tibo d' Ark.

Prenagliti jo čem, iz prazne njene
Jo sreče pahnem; siloma jo k Bogu
Nazaj popeljem, k' se ga je odrekla.

Remon.

Premislite pazljivo kaj storite!
Ne pogubite lastno svoje dete!

Tibo d' Ark.

Pogini truplo, de le duša živi.

(Jovana plane brez bandera iz cerkve, ljudstvo za njo pritisne, jo časti in kušuje njeno oblačilo, tako de jo nekaj časa ustavi.)

Glej! ona je! Iz cerkve plane bleda,
Iz věže svete groza jo podi.
To je pravica Božja, ki se zdaj
Nad njeno glavo razodeva.

Remon.

Z Bogam!

Ne terjati de bi vas dalej spremil!
Poln upa pridši, tuge poln odidem.
Hčer vašo zopet vidil sim, in zopet —
Globoko čutim — zopet jo zgubim!

(Obá odideta, vsak na svojo stran.)

Deveti nastop.

Jovana. Ljudstvo. Potem njene sestri.

Jovana.

Ni moč ostati! Duhi me podijo,
Ko grom doní nad mano orgel glas,
Na mé podira se oblok cerkovni,
Bežati v prosti moram zrak podnebjja!
V svetišu sim bandero zapustila,
In nikdar več ne tika ga ta roka!
De sestri drage, zdelo se mi je,
Merjeta in Luíza mimo mene
Ko sanj ste polznile. — Ah, to je bila
Preživih želj omama samo! Dalječ,
Neskončno dalječ ste, kot mojiga
Detinstva sreča in nedolžnost moja.

Merjeta

(pristopi.)

Je, je! Jovana je!

Luíza

(Jovani nasprot prihití.)

O, sestra moja!

Jovana.

Ni sanj tedaj. — Vé ste. — Jez vaj objemljem,
Luíza tebe! Tebe Meta moja!

Na tujim tu, v pušavi ljuda polni
Zaupne persi sestrine objamem!

Merjeta.

Naj še pozná, je še prijazna sestra!

Jovana.

Tak dalječ vaj ljubezen sem pripelje,
Tak dalječ! Niste se jezile na-me,
De sim odšla nemilo brez slovesa?

Luíza.

Osoda te je gnala Božja skrivna.

Merjeta.

Glas tvojih del, ki svet je ves omajal,
In tvoje imé na vsih jezicih nosi,
Je v íhim našim selu naj prebudil
In k obhajilu kronanja pripeljal.
Sve tvojo čast veliko prišle gledat
In nisve same!

Jovana

(naglo.)

Oče z vama so!

Kje, kje so oče? Kaj se skrivajo?

Merjeta.

Očeta z nama ni!

Jovana.

Ne? Nečejo

Otroka svôga viditi? Mi niste
Od njih prinesle blagoslova saj?

Luíza.

Ne vejo de sve tu.

Jovana.

Ne vejo! In

Zakaj ne? Vé se mešate? Molčíte?
V tla gledate! Povejte, kje so oče?

Merjeta.

Kar si odšla —

Luíza

(ji migne.)

Merjeta!

Merjeta.

Britkoserčni

So oče.

Jovana.

Britkoserčni!

Luíza.

Nič ne boj se!

Sej serce njih prečutljivo poznaš!

Zavedli bodo se, potolažili,

Ko jim poveve, de si tako srečna.

Merjeta.

Si vonder srečna? Pa sej biti moraš,
Kér tak visoka, tak češena si.

Jovana.

Sim srečna de vaj zopet vidim, vajne

Besede slišim, mili glas, ki me

Domačih trat in berdov opomina.

Ko jagneta sim pasla po višavah,

Sim srečna bila, kakor duša v raju —

Ne more tak — ne more zopet biti?

(Jovana skrije lica na Luíznih persih. Klod Mari, Etjen, Bertran nastopijo
in plašno v delji postojé.)

Merjeta.

Le bližaj Bertran, Klod Mari, Etjen!

Jovana ni prevzetna. Tak je krotka,

In govori prijazniši ko prej,

Ko z nami je doma na selu bila,

(Ovčarji pristopijo in ji roke podajo. Jovana jih osupnjeno gleda in se
silno čudi.)

Jovana.

Kje bila sim? Povejte! Se mi je

To sanjalo, in zdaj sim se zbudila?

Iz Dom - Remija nisim šla, kaj ne?

Pod hrastam sim začaranim zaspala,

In se zbudivši vas o sebi vidim,

Prijazno vas podobe dobro znane?

Od kraljev tih, od bojev, od junaštva
 Se mi je samo sanjalo. — Le sence
 So bile to nad mano plavajoče,
 Kér živo se pod tim drevesam sanja.
 Kak vi bi v Remo prišli, kako jez?
 Zapustila domovja nikdar nisim!
 Poterdite, razveselite me!

Luíza.

Mi v Remi smo. Ni se ti sanjalo
 O tih rečéh, ti vse si doprinesla.
 Le spomni se, ozri se okolj sebe,
 Orožje svoje svitlozlato tipaj!

(Jovana dotaknivši se oklepa na persih svojih, se zavé in se silno vstraši.)

Bertran.

Čelado to na glavi sim vam jez dal.

Klod Mari.

De mislite si sanjati, ni čuda.
 Zakaj, kar ste dosegli in storili,
 Se čudniši clo v sanjah ne priméri.

Jovana

(naglo.)

Bežimo! Z vami grem, domú se vernem,
 V očetovo naročje, v našo vas.

Luíza.

Daj! Pojdi z nami, pojdi!

Jovana.

Ti ljudje

Častijo dalječ me čez mojo vrednost!
 Vi ste me vidli slabo in otročjo,
 Me ljubite, me nimate za Boga!

Merjeta.

In ves ta blesk zapustiti bi hotla?

Jovana.

Od sebe veržem ta priskutni lišp,
 Ki moje in vaše serce loči,
 In pastarica zopet biti hočem.
 Vam služila za zadno deklo bodem,

S pokoro ojstro pokorivši kriydo,
De dvigala sim se čez vas ošabno.

(Trobente zapojejo.)

Deseti nastop.

Kralj stopi iz cerkve v kronanskim oblačilu. Sorelka. Verhepiškop.
Burgún. Dünoa. Lahir. Düšatel. Vitezi. Dvorani. Ljudstvo.

Ljudstvo

(zakriči večkrat o kraljevim koračenju proti spreduim stanu:)

Bog živi kralja, Karla sedmiga!

(Trobente zapojejo. Na kraljevo znamenje dvigneta obá klicarja palici in
ukažeta omolknenje.)

Kralj.

Moj dobri ljud! Ljubezni vaši hvala!
Po Bogu mi na glavo krona djana
Je pridobljena, osvojena z mečem,
S kervjo gradjansko žlahтно je oblita;
Iz nje pa mirno bode oljka klila.
Zahvala vsim, ki so za mene bili,
Ki proti meni, odpušanje vsim;
Bog milost mi je skazal, in beseda
Kraljeva moja perva bodi — milost!

Ljudstvo.

Bog živi kralja Karla dobriga!

Kralj.

Po Bogu le, nar višjimu vladarju
Dobivajo francozki kralji krone.
Mi pa prejeli smo jo vidama
Iz Božjih rok v obličju vsih narodov.

(Obervivši se k divici.)

Tu je poslanka Božja, ktera vam,
Razbivši breme tujiga zatretja,
Je dala kralja prirojeniga!
Imenu svet'ga Dioniza, varha
Deržave te, enako bodi njeno,
In slavi njeni se oltar napravi!

Ljudstvo.

Divici blagor, blagor rešnici!

(Trobente.)

Kralj.

Če si rojena kakor mi po starših,
 Tak reci kaj na svetu te osreči?
 Če pa tam gor je domovina tvoja,
 In zarke ti natore Božje kriješ
 V podobi tej diviškiga telesa,
 Tedaj nam uzmi iz oces odejo,
 Pokaži se v svitlosti svoji, kakor
 Te vidijo nebesa, de molivši
 Častimo v prahu te.

(Splohno molčanje — vse divico gleda.)

Jovana

(nagloma zavpije:)

O, Bog! Moj oče!

Enajsti nastop.

Prejšni. Tibo d' Ark.

Različni glasi.

Nje oče!

Tibo d' Ark.

De! Nje jokavredni oče,
 Ki ga osoda Božja sem pritira,
 Nesrečno de zatoži lastno dete.

Burgún.

Ha! Kaj je to!

Dušatel.

Zdaj strašno bo danilo!

Tibo d' Ark

(kralju:)

Z močjo nebeško, meniš, de si rešen?
 Omamljen knez! Oslepljen ljud francozki!
 Vi rešeni — s peklensko ste zvijačo.

(Vse se ostrašeno nazaj vmakne.)

Dünoa.

Nori ta človek?

Tibo d' Ark.

Ti noriš, ne jez;
 In ta epiškop modri, in vi vsi,
 Ki mislite, de gospodár nebeški
 Se razodeva po priprosti dekli.
 Daj! Skusimo, alj bo očetu v lice
 Poterdila laži sleparstvo derznih,
 S katermi ljud in kralja golufá.
 V imenu Trojnojedniga tam gori,
 Če čista si in sveta, odgovori!

(Splohno molčanje; vse očesa so v Jovano obrnjene; ona se ne gane.)

Sorelka.

Moj Bog, molči!

Tibo d' Ark.

Se vé! Molčati mora
 O strašnimu imenu, ki se mu
 Clo pekla brezdnó klanja trepetaje!
 Svetnica ona, od Boga poslana? —
 V prekletim kraju je skovano bilo,
 Pod coperskim drevesam, kjer je somen
 Od nekđaj zlim duhovam, tam prodala
 Je neymerjoči del sovražniku
 Človeškim za posvetno kratko slavo.
 Rokav ji zavihajte; glejte pike,
 S katermi jo zaznamoval je satan!

Burgún.

Je grozno! — Alj, očetu mora se
 Verjeti, ki čez lastno hčer pričuje!

Dünoa.

Ne! Nikdar ne! Verjeti norcu ni,
 Ki sebe gnusi v lastnimu otroku.

Sorelka

(Jovani:)

Govori! Proč molčanje to nesrečno!
 Mi ti zaúpamo, verjamemo ti!
 Iz tvojih ust beseda, samo ena,
 Nam bo dovelj — Govori! Strašno tožbo
 Razdéli v nič — Le samo reci, de
 Nedolžna si, in mi ti verjemo.

(Jovana se ne gane. Sorelka v grozi odstopi.)

Lahir.

Strah jo je zvil. Zaperla sta besedo
 Ji groza in osúp. Ob tako strašnim
 Okrivljenju se tresce clo nedolžnost.

(Se ji približa.)

Zavej se, o Jovana! Premagljive
 Imá besede in pogled nedolžnost,
 In siloma obrêk razdene v nič!
 Ponosne jeze dvigni se, poglej
 Na kviško, dvombe té nevredne treši,
 Ki gnusijo ti sveto tvojo čistost.

(Jovana se ne gane. Lahir stopi, groze omamljen na stran. Med ljudstvom se gibanje množi.)

Dünoa.

Kaj ljud obúpa? Kaj straši gospode?
 Nedolžna je — Jez porok za - njo sim,
 S poštnjem sim kneževskim porok za - njo!
 Tu vitežka je rokovića moja,
 Kdo tvega se, krivice jo dolžiti?

(Siloviti tresk, ljudstvo vse groze trepetá.)

Tibo d' Ark.

Zaroti se gromêčimu pri Bogu,
 De si nedolžna. Taji, de sovražnik
 Je v sercu tvôm — Postavi me na laž!

(Drugi hujši tresk. Ljudstvo na vse kraje beži.)

Burgún.

Ohrani Bog nas! Kake strašne znamenja!

Düšatel

(kralju:)

Bežimo proč, moj kralj, iz kraja tega!

Verhepiškop

(Jovani:)

V imenu Božjim prašam te: Molčiš
 Krivice alj nedolžnosti si svesta?
 Če groma glas pričuje za - te, primi
 Ta sveti križ in daj nam znamenje!

(Jovana se ne gane. Novo silno treskanje. Kralj, Sorelka, Verhepiškop, Burgún, Lahir, Düšatel odidejo.)

Dvanajsti nastop.

Dünoa. Jovana.

Dünoa.

Ti moja si — O pervimu pogledu
 Sim ti zaupal, in še mislim tako.
 Več tebi, ko vsim znamenjam, ko gromu
 Nad mano govorečimu verujem.
 Molčé zaveržeš ti v ponosnim serdu,
 Nedolžnosti si svete svoje svesta,
 Razjasnjenje nesramne tožbe take.
 — Zaverzi jo, le meni se zaupaj;
 Nedolžnosti ne dvomim tvoje nikdar.
 Ne reci nič; le roko mi podaj
 V zalogo, v znamenje, de na-me se,
 In na pravico svojo se zaneseš.

(Dünoa ji roko podá. Jovana se strese in se urno proč oberne; on od groze stisnjen oterpne.)

Trinajsti nastop.

Jovana. Dünoa. Düšatel. Potem Remon.

Düšatel

(povernivši se.)

Jovana d' Ark! Kralj čejo dovoliti,
 De mesto to zapustite slobodno.
 Odperte vrata so. Ne bojte se
 Ožaljenja — kraljevi mir vas varje.
 Vi, Dünoa, z mano greste — Ni na čast vam,
 Se tukaj delj muditi. — Kak izid!

(Düšatel odide. Dünoa se zdrami iz globokiga sterčenja, pogleda še enkrat Jovano in odide. Jovana nekaj časa clo sama ostane; potem dojde Remon, postojí v delji in jo tihe žalosti gleda. Poslednje se ji približa in jo za rôko prime.)

Remon.

Ne mudite se dalej. Vse je tiho.
 Podajte roko mi. Jez vas popeljem.

(Jovana, zagledaje ga, da prvo znamenje občutka, vprè oestro v njega oči. ter na kviško pogleda; — potem ga nagloma za roko zgrabi in odide z njim.)

Igrališe se zagerne.

Peto djanje.

Divji gojzd, v delji voglarske bajte. Zlo tamno je, med silnim gromenjem in bliskanjem se sliši strelanje.

Pervi nastop.

Voglar. Voglarica.

Voglar.

To grozna je nevihta, strašno vreme;
Ognjenih rek izliti se na nas
Grozí obnebje, in o belim dnevu
Je tma, de skor bi vidile se zvezde.
Vihar norí ko pekel razujzdan,
Se trese zemlja, krepko svojo glavo
Priklanja s pokam strašnim jesen star;
In grozovitni ta potres na nebu,
Ki divje clo zverine tak opláši,
De krotko se v berloge skrivajo,
Ne more mira med ljudmí storiti —
Čuj! Iz tulenja vetrov in viharja
Se sliši ljuto treskanje strelaštva;
Protivne vojske so si tako blizo,
De gojzd le loči jih, in zdaj in zdaj
Razbasati se zna kervavo strašno.

Voglarica.

Pomozi Bog! Ji, sej je bil sovražnik
Že ves pobit in raztepen do kraja,
In kak je to, de nas na novo straši?

Voglar.

Zató kér kralja ne bojé se več,
Kar so spoznali copernico v puncí,

In satan več pomagati nam neče,
Gré vse narobe.

Voglarica.

Čuj! Kdo bliža se?

Drugi nastop.

Remon. Jovana. Prejšni.

Remon.

Tù bajte so. Zavetje najdeva
O strašnimu viharju. Vi naprej
Ne morete. Tri cele dolge dni
Že begate ljudém skrivaje se,
In jed so vam sirove korenine.

(Vihar potihne, vedri in razjasni se.)

Stopíte not. Pri serčnih voglarjih sva.

Voglar.

Počitka, zdi se mi, vam je potreba!
Vse vaše je, kar ima slaba hiša.

Voglarica.

Zakaj je pa v orožju nježna diva?
De, de, gotovo! Zdaj je čuden čas,
In z jeklam se clo ženska kriti mora.
Kraljica tudi Izabó, sim čula,
V orožju hodi po sovražnim stanu,
In deklica, ovčarja hči priprosta,
Vojskuje se za kralja našiga.

Voglar.

Kaj klepetáš? Iz bajte kupo vina
Prinesi, de divica se okreпча.

(Voglarica gre v bajto.)

Remon

(Jovani:)

Poglejte zdaj, de ni nemilo vse;
V pušavi tud živijo rahle duše.
Radujte se! Nehala je nevihta,
In mirnih žarkov sonce tam zahaja.

Voglar.

Bi djal, kér ste v orožju, de k armadi
Kraljevi greste — Varite se dobro!

Britanci niso dalječ, in pogosto
Kardela njih napadajo ta gojzd.

Remon.

Gorjé! In kak pregazila ga bova?

Voglar.

Postojta, de moj fant iz mesta pride;
On vaj popelje po neznanih stezah,
De se ne bo kaj bati. Mi poznamo
Krivíne.

Remon

(Jovani:)

Daj! Denite proč orožje,
Le razodeva, in ne varje vas.

(Jovana glavo strese.)

Voglar.

Zlo tužna je divica — Tiho! Kdo je?

Tretji nastop.

Voglarica s kupico v roci iz bajte. Voglarčič.

Voglarica.

Je fant, ki se domú iz mesta verne.

(Jovani:)

Divica píte! Bog pomози vam!

Voglar

(sinu svojimu:)

Si prišel, Janez? Kaj prineseš?

Voglarčič.

(pogleda oestro ravno pijočo divico; spoznavši jo se ji urno približa in ji
kupico od ust potegne.)

Mati!

O mati! Komu piti daste? Ta
Je orleanska čara!

Voglar in voglarica.

Bog pomagaj!

(Vsi se prekrizajo in zbežijo.)

Četerti nastop.

Remon. Jovana.

Jovana

(zaúpno in rahlo.)

Moj del je kletva, vse beží pred mano,
Zapusti me še ti, za sebe skerbi.

Remon.

Zapustiti! Alj jez? Sedaj! In kdo
Vam družba bode?

Jovana.

O, brez družbe nisim.

Si slišal grom nad nama govoriti?
Osoda moja pelje me. Ne skerbi,
Dosegla bom namembo brez iskanja.

Remon.

Kam pojdete? Britanci tu stojé,
Ki z maševanjem vam grozijo strašno —
Francozje tam, ki vas preganjajo.

Jovana.

Kar mora biti, me zadelo bode.

Remon.

Kdo živeža vam bo iskal? Kdo hudih
Zverin vas branil, in ljudi še hujših?
V nadlogi in boleznih kdo vam stregel?

Jovana.

Vse korenine, zelša vse poznam;
Naučila sim se od jagnet zdravo
In strupno razločiti — Jez razumim
Premembe zvezd in beg oblakov sivih,
Šumeti slišim skritih žil studence.
Človeku malo treba, polna pak
Je živeža natvora.

Remon

(jo prime za rōko.)

Bi ne hotli

Se spokoriti — Spraviti se z Bogam —
Vrniti se v naročje svete cerkve?

Jovana.

Me tudi ti pregrehe krivo sodiš?

Remon.

In kako ne? Molčé ste poterdili —

Jovana.

Ti, ki podal si z mano se v nadlogo,
Edina stvar, ki zvesta mi ostane,
Me spremi ko me celi svet preganja,
Ti sodiš me zaverženca, katera
Se Bogu odpové —

(Remon molči.)

O, to je grenko!

Remon.

(zavzet.)

Kaj niste čara — copernica — res ne?

Jovana.

Jez copernica?

Remon.

In te čudeže
Ste dopernesli s pomočjó nebeško
In Boga večniga?

Jovana.

S katero scer?

Remon.

In vi molčali ste ob tožbi grozni?
Zdaj govorite, in pred kraljem, kjer
Je treba bilo, tam molčali ste!

Jovana.

Molčé podverгла sim osodi se,
Ki jo je Bog, moj mojster, mi namenil.

Remon.

Očetu niste nič odgovorili!

Jovana.

Kér od očeta, je od Boga bilo,
In skusba bo po očevo, ne dvomi!

Remon.

Nebesa clo so pričale nad vami.

Jovana.

So pričale, zató sim jez molčala.

Remon.

Kaj? Lahko vam je bilo z eno samo
Besedo se očistiti, in vi
Ste pustili v nesrečni zmoti svet?

Jovana.

To zmota ni, to je namemba bila.

Remon.

Nedolžni ste terpeli to sramoto,
In žal besede vam iz ust ni prišlo!
— Globoko ganjen čudim se nad vami,
In trepetá mi serce v živim nédru!
Ah, kako rad besedi vaši verjem,
Le težko sim verjel, de krivi ste.
Pa kdo bi mislil, de človeško serce
Preneslo bi molcé nesrečo tako.

Jovana.

Poslanka biti alj bi vredna bila,
Ko bi ne šla po vodbi mojstra slepo?
Scer nisim tak nesrečna, kakor meniš.
De stradam, ni nesreča v stanu mojim;
Pregnana sim, begljiva — pa v samoti
Začela sim spoznavati se sama.
Ko z bleskam slave sim obdana bila,
Je v persih mojih bil prepira strup;
Ko sim se vsim zavida vredna zdela,
Sim bila joka vredna — Zdaj sim zdrava.
Vihar prestrašni, ki grozil je zemljo
Razrušiti, je moj prijatelj bil;
Očistil je in svet in serce moje.
Zdaj mir je v meni — Pridi zdaj kar bodi,
Nobene si slabosti svesta nisim.

Remon.

Hitiva, daj! Hitiva glasno vašo
Nedolžnost celim svetu oznaniti!

Jovana.

Razvedril bo, ki zmoto je pripustil;
 Le kadar zrel je, pade sad osode!
 Dan prišel bo, ki me očistil bo.
 Ki zdaj so me sodili in zaverгли,
 Pomoto svojo bodo razpoznali,
 In solze t kle bodo roku mojim.

Remon.

Kaj jez mol e bi  akal, de prigodbe —

Jovana

(ga prime rahlo za r ko.)

Ti vidiš le stvari zunajno skorjjo,
 K r zemska vez ov ra tvoj pogled;
 Jez gledala v nesmertno jedro sim,
 Ter vem, de las brez Boga ne izpade.
 Poglej! k zahodu nagnjeno je sonce —
 Kot nam gotovo jutro spet izide,
 Gotovo tak resnice d ba pride!

Peti nastop.

V zadnim stanu igrališa se prikaže kraljica Izab  z vojsaki.

Izab .

(za igrališem.)

Ta pot pelj  v britanski stan!

Remon.

Gorje!

Sovražniki!

(Vojaki nastopijo. Zagled je divico ostermijo ino nazaj blagutnejo.)

Izab .

Kaj se ustavlja truma?

Vojaki.

Pomagaj Bog!

Izab .

Se vam pošast oznani?

Ste vi vojsaki? De! Plašuni ste!

(Prerije trumo — divico zagled je nazaj blagutne.)

Kaj vidim — Ha!

(Urno zavedši se ji krepko nasprot stopi.)

Podaj se mi! Jetnica

Si moja!

Jovana.

Sim.

(Remon zbeži očitniga obupa.)

Izabó

(vojšakam:)

Denite jo v železje!

(Vojšaki se plašno divici bližajo, ona jim rôko podá, de naj jo zvežejo.)

Ta je tedaj mogočnica, strašivka,

Ki vas je kakor jagneta podila,

In zdaj oteti sama se ne more?

Kjer vero najde, čuda doprinese,

Ko pa možaka sreča, se ubabi?

(Divici:)

Čemú si vojsko svojo zapustila?

Kje je grof Dúnoa, vitez tvoj in varh?

Jovana.

Pregnana sim.

Izabó

(osupnjeno nazaj stopi.)

Kaj? Kako? Ti pregnana!

Dofên te je pregnal?

Jovana.

Ne prašaj! V rokah

Sim tvojih, kar nameniš mi, izreci!

Izabó.

Pregnal, kér si iz brezdna ga otela,

Mu v Remi krono si na glavo djala,

Francozke zemlje kralja ga storila?

Pregnal! O tim spoznam ga, sina svôga.

— Peljite v stan jo. Kažite armadi

Pošast, o kateri trepetala je.

De! Copernica! Njeni coper je

Neumnost vaša, serca vaše plašne.

Budalo je, ki kralju se žrtvuje,

In zdaj plačilo zadobi kraljevo.

Recíte Lionelu: Francje srečo
Mu pošljem zvezano, in kmalo sama
Vam sledim.

Jovana.

Lionelu? Rajši koj
Ubí me, kakor njemu me poslati.

Izabó

(vojšakam:)

Storíte kar sim rekla! Urno! Stopaj!

Šesti nastop.

Jovana. Vojšaki.

Jovana.

Britanci! Ne terpíte de bi živa
Iz vaših rok prišla! Mašujte se!
Vun z meči, vun! presunite mi serce,
Pred noge vodja trešíte me mertvo!
Nar bolji vaših sim pobila vam,
Imela nisim z vami milosti,
Potoke sim kervi prelila vaše,
Veseliga vernenja lepe dni
Junaškim sinam vašim podkopala;
Mašujte strašno se! Ubite me!
Zdaj ste mi kos; bi znalo biti, de
Me več ne boste vidili tak šibke.

Vodnik.

Storíte, kar veléli so kraljica!

Jovana.

Še bolj ko sim nesrečna biti imam? —
O, sveta diva! ti si težkih rok,
Usmiljenja ne najde moje ksanje;
Zaverže me in angel moj in Bog,
Zapert je raj, končano čudodjanje.

(Odide z vojšaki.)

Sedmi nastop.

Francozki tabor.

Verhepiškop. Dūnoa. Dūšatel.

Verhepiškop.

Posilite, o knez! nevoljo svojo,
Vernite z nami h kralju se nazaj!
Zdaj ne zapustite reči občinske,
Ko del junaških, dlana vašiga
Nam tako treba je v tesnobi novi.

Dūnoa.

V tesnobi, in zakaj? Zakaj sovražnik
Na novo se dviguje? Vse je bilo
Storjeno, boj končan, in zmaga naša.
Vi rešnico pregnali ste; otmite
Sedaj se sami! Jez pa v taboru,
Kjer nje ni več, ne morem dalej biti.

Dūšatel.

Premislite se, knez, ter ne pošlite
Náj s to besedo proč!

Dūnoa.

Molčíte vi!
Čertím vas in poslušati vas nečem.
Vi prvi ste o njej sodili slabo.

Verhepiškop.

Kdo se o njej ni motil, kdo ne bil
Bi obotavljal se nesrečne ure,
Ko kazale so proti njej vse znamenja?
Omamljeni, prehitjeni smo bili,
Pre zlo je v serce trešel mah — Kdo mogel
Je strašne dóbe kaj pomisliti?
Zdaj, res de, se zavednost nam poverne;
Prevdarši kak med nami je živela,
Ne najdemo ne greha v njej, ne krivde;
Zdaj strah nas je, de smo pregrešili
Nad njo se hudo. Ksa se kralj obúpa
Burgún! Lahir ne najde več tolažbe,
In serce vsako žalostí topí se.

Dünoa.

Lažnivka ona? Če podobe vidne
 Bi hotla se vtelesiti resnica,
 Bi mogla njeno lice na se vzeti;
 Če serca čistost, vernost, če nedolžnost
 Prebivajo na zemlji — usta njene,
 Oči so njene jim domovje sveto.

Verhepiškop.

V ti zmoti Bog pomagaj s čudeži
 In nam razjasni tmino te skrivnosti,
 Kér umerjoč pogled je ne preseže. —
 Razvije vonder nej se kakor bodi,
 Mi eniga alj družiga smo krivi:
 Branili smo z orožjem se peklenskim,
 Alj blaznovaje svetnico pregnali,
 Nebeški serd oboje prebudi,
 In kliče britke kazni v to deržavo.

Osmi nastop.

Prejšni. Žlahtnik pride. Potem Remon.

Žlahtnik.

Po tebi praša mlad ovčar, o knez!
 On terja, naglo s tabo govoriti.
 De pride, pravi, od divice. —

Dünoa.

Urno!

Pripêlji ga! Od nje poslan je.

(Žlahtnik odprè Remonu vrata. Dünoa temu naglo nasproti stopi.)

Kje je,

Kje je divica?

Remon.

Blagor vam, o knez!

In blagor meni, de pobožniga
 Epiškopa, zatertih brambo sveto,
 Očeta zapušenih, tukej najdem!

Dünoa.

Kje je divica, kje?

Verhepiškop.

Moj sin, govori!

Remon.

Ne copernica, o gospod! Pričujem
Pri živim Bogu in pri vsih svetnikih.
Ljud moti se. Pregnali ste nedolžnost,
Poslanko Božjo ste zaverгли.

Dünoa.

Kje je?

Govori urno!

Remon.

Družba bil sim ji
Na begu po ardenskim pustim gojzdu;
Tam serce mi je razodela svôje.
Umreti hočem strašnih muk, in duša
Deležna nej zveličanja ne bode,
Če čista ni, gospod, krivice vsake!

Dünoa.

Čistejši ni na nebu svitlo sonce
Kje je, povej!

Remon.

Ah, če obernil vam
Je serce Bog — rešite jo in urno!
Britanci so jo vjeli.

Dünoa.

Vjeli! Kaj?

Verhepiškop.

Nesrečnica!

Remon.

V Ardenih, kjer zavetja
Iskala sva, jo je ugrabila
Kraljica in britancam izročila,
Otmite jo sedaj prestrašne smerti,
Ki vas je vse otéla iz pogube!

Dünoa.

K orožju, daj! Rožljajte! Bobne bite!
Vse trume v boj, na noge cela Francja!

Zapravljena je čast, je zaigrana,
 Razbita krona vkradena v črepinje!
 Zdaj kri veljá, življenje založiti,
 Prej ko je noč otéta mora biti.

(Odídejo.)

Deveti nastop.

Strašni turn, zgorej line.

Jovana. Lionel.

Fastolf

(prihiti.)

Krotiti dalej se ne dajo trume,
 Divice smert serdito terjajo.
 Zastojn se branite. Ubíte jo,
 In glavo njeno verzite iz line.
 Le njena kri armado zadovolí.

Izabó

(pride.)

V grad silijo, pristavljajo že lojtre.
 Pomirite derhal! Alj čakate,
 Ozidje de na glavo nam podrejo,
 In slepe zlobe vse nas pogubijo?
 Žertvujte jo! Oteli je ne boste.

Lionel.

Nej sílijo! Grozijo nej togotno!
 Krepák je zid, in prej ko sili vdam se,
 Nej me zasuje razvalina rajši.
 — Jovana, čuj! Govori! Bodi moja
 In sveta te obvarjem celiga.

Izabó.

Ste vi možák?

Lionel.

Zavergli so te tvoji;
 Dolžnosti do nevredne domovine
 Ti nimaš več. Plašuni, ki so te
 Snubili, glej! so te zapustili,
 Se niso v bor za tvojo čast podali.
 Jez pa narodu svojim kakor tvojim
 Te v lice poterdim. — Glej, čas je bil,
 Ko si zbudila mnenje v sercu mojim,

De ti je drago to življenje moje;
Takrat sim ti sovražnik stal nasprot,
In zdaj prijatla nimaš razun mene!

Jovana.

Sovražnik ti si mojiga naroda,
Med nama biti skupniga ne more.
Jez te ne ljubim; če pa tvoje serce
Za mene je, narodama to najnim
Nej bo v korist. — Armade pëlji svoje
Iz mile zemlje moje domovine,
Presiljenih mi mest izroči ključe,
Poverni rop, jetnikam daj slobodo,
Poroke nam pogodbe svete pošli,
In jez dovolim ter ti zagotovim
Sedajčni mir v iménu kralja svôga.

Izabó.

V okovih clo ukazati nam hočeš?

Jovana.

Zaráno stori, kër storiti moraš.
Britanskiga ne bo nosila jarma
Francozka zemlja nikdar. Prej armadam
Bo vašim strašno brezdno, grob širok.
Nar hrabriši junaki so vam padli,
Verníte se; kër čast vam je zgubljena
Na vsako plat, in sanj oblast je vaša.

Izabó.

Zamorete norivke kljub terpeti?

Deseti nastop.

Prejšni. Stotnik urne priteče.

Stotnik.

Berž, vojskovoda! Pëlji trume v boj!
Franák privrè z banderi ferfolečim,
Orožja bliska dola plan širok se.

Jovana

(nadušena.)

Franák je tu! Napilhnjeni britanci!
Na bojni pod! — Sedaj veljá se biti!

Fastolf.

Nespametna, veselje svoje kroti!
Ti ne živiš do konca tega dneva.

Jovana.

Moj ljud bo zmagal, jez umerla bodem;
Potreba več ni hrabrim desne moje.

Lionel.

Mehkačev tih ne strašim se. V dvanajstih
Smo jih nabili bitvah, dokler ta
Junakinja se ni borila za-nje.
Ves narod, razun ene, zaničujem,
In to pregnali so. — Daj, Fastolf!
Enake viže čemo jim zapeti,
Kot na krekiskim in poatjeskim polju.
Kraljica, vi pa do izida bitve,
Divici straža, v gradu ostanite,
In petdeset vojšakov z vami v brambo.

Fastolf.

Kaj? Pojdemo sovražniku nasprot
Za herbtam to divjakinjo pustivši?

Jovana.

Te strah je ženske zvezane?

Lionel.

Obljubi,
Jovana, de oprostiti se nočesh!

Jovana.

De bi le mogla, želje so mi žive.

Izabó.

V okove trojne jo denite! Svoje
Življenje vam zastavim, de ne uide!

(Vojšaki zvežejo Jovani telo in roke z težkimi verigami.)

Lionel

(Jovani:)

Tak sama hočesh! Siliš nas! Odréci
Se Francje! Še je čas! Britansko nôsi
Bandero in slobodna si; ti divji,
Ki zdaj grozijo ti, ti služni bodo!

Fastolf

(priganjaje.)

Daj, vojskovoda, pojdi!

Jovana.

Hrani trud!

Francoz ti žuga, brani se če moreš!

(Trobente zadonijo, Lionel urno odide.)

Fastolf.

Vi veste, kaj storiti je, kraljica!
Ce vidite, de nam nasprot je sreča,
De nam omaga moč —

Izabó

(potegne hanžar.)

Ne bati se!

Ne bo sramote naše preživela.

Fastolf

(Jovani:)

Kaj čaka te, ti veš. Orožju zdaj
Naroda svôga le premago prôsi!

(Odide.)

Enajsti nastop.

Izabó. Jovana. Vojšaki.

Jovana.

Ubrnil nihče tega mi ne bode!
Čuj, to je trum franaških bojna gódba!
Pogúm budí mi zmagonosno v persih!
Poguba vam! Franaku slava zmage!
Na noge hrabri! Blizo je divica.
V okove djana stavnice pred vami
Ne more scer nositi kakor nekdam,
Alj na perutih bojopetja tega
Iz ječe svoje prosta duša plava.

Izabó

(vojšaku:)

Na stražo gor, ki v polje kaže, pojdi,
In nam oznani, kako bitva teče.

(Vojšak odide.)

Jovana.

Pogúm, moj ljud, pogúm! Ta bor je zadni!
Še ena zmaga, vražnik je razdjan!

Izabó.

Kaj vidiš?

Vojšak.

Ravno zdaj se zgrabijo.
Trinog serdit na mavritanskim konju
V kožuho risjim dirja spredej s konjki.

Jovana.

Grof Dúnoa je! Naprej vojak junaški!
S teboj je zmaga!

Vojšak.

Most Burgún napada.

Izabó.

O, de nezvesto serce izdajavca
Prederlo bi deset strupenih sulic!

Vojšak.

Ustavlja se mu krepko Fastolf hrabri.
Raz konj hité, po samši se borijo
Burgunovi in naši korenjaki.

Izabó.

Doféna vidiš? Ne razločiš mar
Kraljeve znamenja?

Vojšak.

Vse v dimu je
In prahu. Zdaj ničesar ne razločim.

Jovana.

Moj gled mu gré. Bi jez na straži bila,
Nar manjši bi ne zgrešila stvari.
Leteče race divje jez preštejem,
In nad oblakmi sokola spoznam.

Vojšak.

Ob rovu je kaj strašna divja gnječa,
Naj hrabriši se tam borijo, zdí se.

Izabó.
In naša stavnica?

Vojšak.
Visoko veje.

Jovana.
Ah, de bi v polje skozi špranje zrela,
S pogledam vojsko vižati bi hotla.

Vojšak.
Kaj vidim? Oj! Naš vodja je obdan!

Izabó
(Jovani hanžar nastavi.)
Umri nesrečnica!

Vojšak.
(naglo :)
Oprosten je.
Od zadej Fastolf prime vražnika —
Junaško lomi v nar gostejši trume.

Izabó
(hanžar umakne.)
To reče angelj tvoj!

Vojšak.
Bežanje! zmaga!

Izabó.
In kdo beži?

Vojšak.
Burgunci in Francozje;
Z bežečmi je pokrita vsa planjava.

Jovana.
Moj Bog, moj Bog! Ne boš me tak zapustil!

Vojšak.
Tam eniga peljajo — ranjen zlo je.
Bo knezov kdo; hiti mu vse v pomoč.

Izabó.
Je naših alj francozkih?

Vojšak.

Jemljejo

Raz glave mu čelado. — Dúnoa je!

Jovana

(silno svoje okove zgrabi.)

Jez pak sim ženska, in sim zvezana!

Vojšak.

Glej, glej! Kdo ima višnjev plajš obrobljen
Sò zlatam?

Jovana

(živo:)

Moj gospod, moj kralj je to!

Vojšak.

Plaší se konj — spotika se — Se zverne,
Pod njim se jezdec vije silno, silno —

(Jovana spreni te besede z gibanjem strastnim.)

Dereči skup se naši bližajo —
O njemu so — vse krog so ga obdali. —

Jovana.

Oh! Alj v nebesih več ni angelov?

Izabó

(posmehovaje se:)

Sedaj je čas! Otetnica odreši!

Jovana

(pade na kolena in moli s krepkim glasam:)

Moj Bog, moj Bog! V ti sili strašni čuj me!

V nebesa tvoje svete k tebi pošlem,

Gorečih želj molivši, dušo svojo.

Ti slabe niti pajčje mreže znaš

Okrepčati, de so verví brodovja;

Nasprotno v tanjke pajčnice premeniš

Železni kov in bronaste verige —

Ti rečeš in železje to odpade,

Razcepi se ozidje tega grada —

Ti Samsonu, ko slep je bil in zvezan,

Od vražnika prevzetniga psovan,

Pomagal si. — Zaúpno v tvojo silo

Objame krepko stebre svoje ječe,

In nagne se in zverne v sip zidovje. —

Juhej! Juhej!

Vojšak.

Kaj je?

Izabó.

Vojšak.
Dofên je vjet!

Jovana.

Tedaj se Bog usmili.

(Zgrabi krepko z obéma rokama okove in jih razterga, plane k naj bližjemu vojšaku, mu potegne meč iz rôke in urno odide. Pričijoči ostermijo in opanjeni za njo gledajo.)

Dvanajsti nastop.

Prejšni brez Jovane.

Izabó

(po dolgim molčanju:)

Kaj? Kako? Se mi sanja? Kam je prišla?
Kak je razdjala te okove težke?
Verjela bi ne bila celim svetu,
Če sama bi ne bila priča tega.

Vojšak

(na straži.)

Kaj? Alj perute ima? Jo je burja
Prenesla dolj?

Izabó.

Je dolj?

Vojšak.

Po sredi bitve

Korači tje — Hitrejši od pogleda
Je njeni tek — Zdaj tukej je in tam —
Na enkrat vidim jo v različnih mestih
— Kardela loči — Vse beži pred njo;
Francozje se ustavljajo na novo!
Gorjé! Kaj vidim? Naše trume proč
Orožje mečejo — Bandero pade —

Izabó.

Nam zmago će iztergati gotovo?

Vojšak.

Naravnost proti kralju se poganja —
Pri njemu je — Iz gnječe ga je zlekla —
Fastolf je pal — Naš vojvoda je vjet!

Izabó.

Zadost! Več nečem čuti. Pojdi dolj!

Vojšak.

Vas bodo vjeli, bēžite, kraljica!
Francozje se ozidju bližajo.

(Pride dolj.)

Izabó

(potegne meč.)

Braníte se, plašuni, zdaj!

Trinajsti nastop.

Lahir z vojšaki. O njegovim pristopu položé britanci orežje na tla.

Lahir

(se spoštljivo kraljici približa.)

Kraljica!

Podali so se vsi, opór zastojn je —
Podverzite se voljno sodbi Božji!
— Poslužite se mene. Zapovejte,
Kam čete biti spremljeni?

Izabó.

Vse eno

Je za-me, le Dofêna de ne srečam.

(Izabó izroči meč in sledí Lahiru z vojšaki.)

Igrališe se spremeni v bojno polje.

Štirnajsti nastop.

Zadni stan igrališa je poln vojšakov z razvitimi banderi. Pred vojšaki stojita kralj in vojvoda burgunski. Knezama v naročju sloni Jovana do smerti ranjena, brez znamenj življenja. Kneza se nekoliko korakov naprej pomakneta. Sorelka priteče in se kralju na persi pritisne.

Sorelka.

Oteti ste — Vi živite — Vas imam!

Kralj.

Otet — Za ceno tako sim otet!

(Pokaže na Jovano.)

Sorelka.

Moj Bog! Jovana! Umre!

Burgún.

Je sklenila!

Tak loči angel se, poglejte! Mirno
Ko dete v spanju tu leži brez bola,
Nebeški pokoj sije ji iz lic.
Pers dihanje ji ne dviguje več,
Pa v gorki roci še življenje čutim.

Kralj.

Po njej je — Zbudila ne bo se zopet,
Več gledala posvetniga ne bo.
V nebesih že je njeni duh oprosten,
Ne vidi naše žalosti, ne ksanja.

Sorelka.

Živi! Oči odpira!

Burgún

(zavzet:)

Alj iz groba

Nazaj se verne? Tudi smert premaga?
Na nóge stopa! Glej, stoji!

Jovana

(celò sama stoječ okolj sebe gleda.)

Kje sim?

Burgún.

Pri svojih si, pri ljudu svôm, Jovana!

Kralj.

V naročju kralja in prijatlov svojih.

Jovana

(ga dolgo dreveno gleda.)

Jez nisim čara! nisim copernica,
Gotovo nisim!

Kralj.

Angel ti si svet;
Le nam oči je tma debela krila.

Jovana

(se prijazno smeječ ozira.)

In sim resnično v sredi ljuda svôga?
Ne več pregnana, ne zaničevana?
Me ne rotite, gledate me milo?
— De, vse spoznam, zdaj sleherno razločim!
To je moj kralj, to stavnice francozke!
Bandera svôga pa ne vidim — Kje je?
Brez tega jez ne smem, ne morem iti,
Zaupano mi je od mojstra bilo,
Na tron njegov ga moram položiti,
In reči smem, nosila sim ga zvesto!

Kralj

(proč obrnjen.)

Bandero dajte ji!

(Jovana prime podano bandero, ga kviško dvigne in ravna stoji. Obnebje se sveti rožnate zarje.)

Jovana.

Alj vidite na zraku mavrico?
Odperle so nebesa vrata svete,
Divica dojde v družbi angelski,
V naročju sina večniga derží,
In roke meni rah nasprot razpete.
Kaj je z menoj? Dviguje me oblak,
Jeklen oklep mi je peruta téčna;
Tje gor — tje gor — že zgine zemlje tlak —
Britkost je kratka, radost pak je večna!

(Jovana spustí bandero in mrtva na-nj pade. Nekaj časa vsi brez gibanja živo ganjeni stojé. — Potem da kralj rahlo znamenje, stavničarji bandera na Jovano položijo, de je vsa od njih pokrita.)

Igrališe se zagerne.

Poprave bolj pomenljivih zmot natisa.

Štran	Versta			
6	30	beri tvoje	namesti	tvoji
6	30	» vdane	»	vdani
6	31	» srečne	»	srečni
8	30	» trikrat	»	takrat
9	8	» sestrama?	»	sestram?
10	4	» hudo znamenje	»	hud znamenje
10	9	» somnu	»	somnji
13	21	» pozabivši	»	pozabljivši
16	21	» vas, studenci hladni,	»	vas studence hladne
16	24	» prikazuje	»	prikazuje
25	26	» nič ni zgubljeniga.	»	zgubljeno ni ničesar.
29	4	» tvoje	»	svoje
32	8	» prededov	»	preddedov
38	21	» ino	»	in
40	7	» te tedaj —	»	ti tedaj!
40	36	» če jih vem, Dofèn!	»	če jih vem, Dofèn!
40	40	» prededov	»	preddedov
43	16	» pamet	»	pameti
43	24	» Francja	»	Francija
44	12	» Ta meč oblasti	»	Ta meč v oblasti
44	14	» roko	»	roka
50	20	» dans	»	dano
52	1	» složna	»	zložna
52	24	» zaničáranja	»	zaničevanja
55	39	» moje	»	moje
57	15	» osebnimu	»	minosebu
60	15	» plamenu	»	plemenu
64	22	» prišlo	»	prišla
75	30	» ganjeni	»	ginjeni
76	35	» krasno	»	kasno
78	6	» naše	»	naši
81	15	» Predede	»	Preddede
97	2	» Slovezno	»	Slovesno
97	10	» v loke	»	v loki
98	4	» mojim?	»	svojim
98	30	» ljudoljubja	»	ljudoljubje
99	31	» pregrehi	»	pregrehe
102	21	» razumiš	»	razumeš
102	30	» skriti	»	striti
102	33	» razumim	»	razumem
105	9	» ohhod	»	odhod
112	35	» ino vaše serca	»	in vaše serce
127	35	» Ksa se kralj, obupa	»	Ksa se kralj obupa
127	36	» Burgún,	»	Burgún!

